

การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

กฤติยา ถ้ำทอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร
กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของ
ประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....
(ดร.ละเอียด ศิลาอ่อน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร.ศรีสุดา จงสิทธิผล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร

พฤษภาคม 2551

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ดร.ละเอียด ศีลาน้อย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของสารนิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณ อติตส.ส.วัฒนา มังคลรังษี ที่ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการทำวิจัยและเก็บข้อมูล

เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณ คุณพ่อสอาด – คุณแม่อนงค์ ถ้ำทอง และครอบครัว ที่ให้ชีวิต ความรัก กำลังใจ ความรู้ การอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญาอันเป็นเครื่องซึ่งนำความสำเร็จในชีวิตแก่ผู้วิจัย และพร้อมให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง ที่ผ่านมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบอุทิศแด่คุณพ่อ สอาด ถ้ำทอง บิดาผู้อันเป็นที่รักยิ่ง ด้วยความรักและเทิดทูนอย่างสูง และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวกายในประเทศ และผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย

กฤติยา ถ้ำทอง

ชื่อเรื่อง	การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อ.บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ผู้ศึกษาค้นคว้า	กฤติยา ถ้ำทอง
ที่ปรึกษา	ดร. ละเอียด ศิลาอ่อน
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551
คำสำคัญ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน การศึกษา ที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนในท้องถิ่นในพื้นที่คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านม่วงไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 400 คน สถิติที่ผู้ศึกษาเลือกใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐาน คือ การทดสอบสถิติที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้สถิติ LSD (Leas Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากมีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 10,000 บาท

ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มี อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	9
แนวความคิดองค์ประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	11
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม	13
แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	16
ข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนมอญบ้านม่วง	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การทดสอบเครื่องมือ	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น.....	42
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.....	45
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน.....	49
5 บทสรุป.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	73
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	79

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนใน
ท้องถิ่น 42
- 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่
มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
ราชบุรี 45
- 3 แสดงสรุประดับระดับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 48
- 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการ
พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด
ราชบุรีในด้านวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามเพศ 50
- 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนใน
ท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ 51
- 6 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน
ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้าน
โป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ 52
- 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนใน
ท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ
บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดย
วิธี LSD 53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนใน
ท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ..... 54
- 9 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน
ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้าน
โป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ..... 55
- 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนใน
ท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้..... 56
- 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน
ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ
บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้าน
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
จำแนกตามรายได้..... 57
- 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนใน
ท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ
บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ เป็น
รายคู่ โดยวิธี LSD..... 58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา..... 60
- 14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา..... 61
- 15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD..... 62

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 แผนที่ตำบลบ้านม่วง.....	20
3 พระเจดีย์มอญ.....	29
4 วัดมอญ.....	29
5 ศูนย์มอญศึกษา.....	31
6 พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดม่วง.....	32
7 กลุ่มพัฒนาอาชีพผ้ามอญทอมือ.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งใน การนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และยังมีแนวโน้มในการขยายตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นนโยบายที่ถูกรับรองอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มาตรการของทางรัฐบาล ถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาค จังหวัด และเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย ดำเนินการภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ภายในปีพ.ศ. 2551 โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะมีนักท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศ ในปีพ.ศ. 2551 จำนวน 20.08 ล้านคน สร้างรายได้ 78,993 ล้านบาท ในส่วนวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะ 5 ปี ในปี พ.ศ. 2550-2554 นั้น จะมุ่งพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยให้ก้าวสู่มาตรฐานที่มีคุณภาพ และเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก อันจะนำไปสู่การเป็น Tourism Capital of Asia (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, หน้า 1- 4)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมาโดยตลอดเป็นระยะเวลาเกือบครึ่งศตวรรษนับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2502 ได้มีการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) โดยพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว จนกระทั่งในปี พ.ศ.2522 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยยกฐานะจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ต่อมาการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวเพิ่มเติม คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยก่อตั้งตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2547, หน้า 4) ถือว่าเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่มีหน่วยงานระดับกระทรวงรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นการดำเนินงานด้านการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวโดยรวมสูง เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีความสวยงามและความหลากหลาย โดยเฉพาะทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้ง

สภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตลอดจนอัยาศัยไมตรีของคนไทย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545, หน้า 10)

บ้านม่วง ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมอญที่ตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยร่วมกับกลุ่มชนอื่นๆ (เช่นชาวไทยภาคกลาง ชาวไทยเชื้อสายลาว ชาวไทยเชื้อสายยวน (โยนก) ชาวไทยเชื้อสายเขมร ชาวไทยเชื้อสายกระเหรี่ยง ฯลฯ) ในบริเวณสองฟากฝั่งแม่น้ำแม่กลองด้วยความสงบสุขเป็นเวลานาน ความเป็นมาของ “บ้านม่วง” ชุมชนมอญแห่งใหญ่ของ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จากการบอกเล่าของชาวบ้าน เชื่อ กันว่าบรรพชนรุ่นแรกอพยพจากพม่า ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร (พ.ศ. 2133 - 2148) โดยติดตามพระมหาเถระคันฉ่อง ซึ่งเป็นพระสงฆ์มอญ เข้ามาตั้งถิ่นฐานยังริมแม่น้ำแม่กลอง โดยใช้ชื่อ หมู่บ้านเหมือนบ้านเดิมในเมืองมอญว่า “บ้านม่วง” (กวานกรีก) และได้สร้างวัดประจำหมู่บ้านว่า วัดม่วง

ชุมชนมอญบ้านม่วง เป็นชุมชนที่เก่าแก่ กว่า 354 ปีด้วย ชาวมอญในบ้านม่วงก็เช่นเดียวกับชุมชนมอญอื่น ๆ ในบริเวณฝั่งแม่น้ำแม่กลอง เช่น บ้านโป่ง โพธาราม ที่มีชาวมอญอพยพเข้ามาหลายครั้ง นับแต่สมัยอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทั้งอพยพมาจากเมืองมอญโดยตรง และ อพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ และจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในบริเวณแม่น้ำ แม่กลอง การหนีภัยสงคราม ตามมาอยู่กับเครือญาติ และการแต่งงานระหว่างกัน

ชาวบ้านม่วงต่างเคร่งครัดในพระพุทธศาสนา มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ยังสามารถดำรงวัฒนธรรมเอกลักษณ์ ของชาวมอญอยู่ได้อย่างเหนียวแน่นชาวบ้านกล่าวถึงเอกสารโบราณภาษามอญที่จารึกบนใบลานที่กล่าวถึงวัดม่วง ว่าสร้างขึ้นมากกว่า 336 ปีแล้ว และถ้าชาวมอญบ้านม่วงปัจจุบันสืบเชื้อสายส่วนหนึ่งมาจากชาวมอญที่อยู่ตามลำน้ำแควน้อย เขตเมืองกาญจนบุรี ซึ่งในรัชกาลที่ 1 ชาวมอญรวมตัวกันเรียก รามัญ 7 เมือง อันเป็นชาวมอญซึ่งมีบรรพบุรุษเป็นแม่ทัพนายกองมอญ อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่ปลายแผ่นดินกรุงศรี จนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้มอญตามหัวเมืองทั้งเจ็ดมีที่ทำกินเพิ่มเติม ชาวมอญจึงล่องมาตามลำน้ำแคว ถึงเขตอำเภอโพธาราม-บ้านโป่ง (ธิดา สาระยา, 2532, หน้า 138) ก็หมายถึงการเคลื่อนย้ายของชาวมอญบ้านม่วงและหมู่บ้านมอญอื่น ๆ ในละแวกนี้อย่างน้อยก็เกิดขึ้นมาแล้วสองครั้ง อย่างไรก็ตามชาวบ้านม่วงยังคงดำรงเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี อันเป็นของตนไว้อย่างเหนียวแน่น หากแต่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวแต่ไม่ได้

คำนี้ถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะทำให้ประสบปัญหาทั้งด้านวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม เช่น ปัญหาการอนุรักษ์วิถีชุมชน และศิลปวัฒนธรรม (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2574, หน้า 38)

การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นเป้าหมายสำคัญในกระบวนการท่องเที่ยว และถือได้ว่าเป็น พื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นจะมีบทบาทในการกำกับดูแล และควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้น อีกทั้งประชาชนในท้องถิ่นสามารถเป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการท่องเที่ยวระบบต่าง ๆ รวมทั้งยังแสดงถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีความรัก ความหวงแหน พึ่งพิง และใช้ประโยชน์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ชุมชนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานรัฐและชุมชน และระหว่างชุมชนกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 38)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลการวิจัยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน การศึกษา ที่แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยจะเป็นทำให้ทราบถึงแนวคิดของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบายการส่งเสริมและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตาม

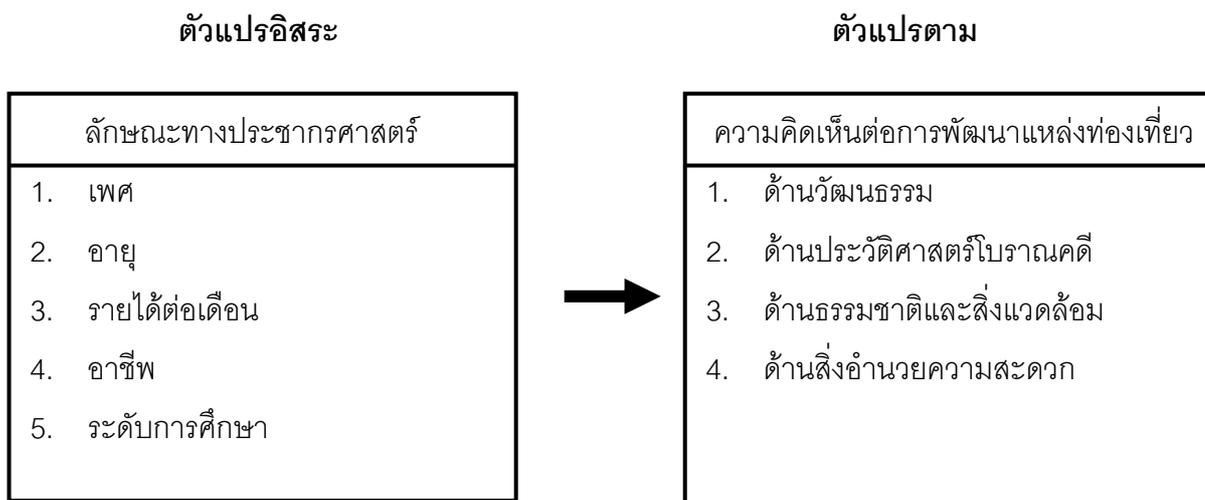
สถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอบ้านโป่ง เพื่อตอบสนองตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เข้ามาท่องเที่ยวในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา คือ ชุมชนมอญบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 3,318 คน
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
 - ศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ของชุมชนบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ระยะเวลาในการดำเนินการเริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน 2550 - มกราคม 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยโดยมีแนวคิดว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างและดำเนินการให้สถานที่นั้น ๆ มีความน่าสนใจ มีคุณค่า โดยประชาชนในพื้นที่ต้องให้ความสนใจเพื่อเป็นการพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของการพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ให้เกิดเสื่อมสลาย สร้างศักยภาพในการพัฒนาและสร้างความภาคภูมิใจให้ประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เจริญต่อไป ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการพัฒนาธรรมชาติมาเป็นตัวแปรในการศึกษา โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของประชาชนได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน การศึกษา สถานภาพทางการเมืองการปกครอง เพื่อให้ประชาชนในตำบลบ้านม่วง ได้มีความเข้าใจและแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา หมายถึง การวางแผนและเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึก ความเข้าใจ ความประทับใจ ความนึกคิด ของแต่ละบุคคลที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่องการพัฒนาด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรม

การพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม หมายถึง ความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ความประทับใจ ในการพัฒนาวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำรงวัฒนธรรมที่มาแต่โบราณกาล ของชุมชนชาวมอญในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่งจังหวัดราชบุรี

การพัฒนาด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี หมายถึง ความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ความประทับใจ ในเรื่องความสำคัญทางประวัติศาสตร์มอญและโบราณคดีที่มีอยู่ ตำบลบ้านม่วงในอำเภอบ้านโป่ง

การพัฒนาด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ความประทับใจ ความสวยงามตามธรรมชาติของการพัฒนาสภาพภูมิประเทศ ความสมดุลของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ความประทับใจ ในการพัฒนาสิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว และระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยววันั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถจะใช้ได้อย่าง สะดวกสบาย

ประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในชุมชน บ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไม่น้อยกว่า 1 ปี

สมมติฐานในการวิจัย

ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาท่องเที่ยวในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. แนวความคิดองค์ประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
4. แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม
5. แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
6. ข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนมอญบ้านม่วง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก มิใช่เฉพาะการเดินทางพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ดังที่คนทั่วไปเข้าใจกัน เพราะไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง ก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งนั้น ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ หลายท่านดังนี้

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นเรื่องของการเดินทาง (Travel) ถ้าไม่มีการเดินทาง ก็ไม่มีการท่องเที่ยว แต่ต้องเป็นการเดินทางที่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การศึกษา ศาสนา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ติดต่อธุรกิจ การประชุมสัมมนา เป็นต้น มิฉะนั้นก็จะเป็นการเดินทางที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว ถ้าหากการเดินทางอยู่ในเงื่อนไข 6 ประการดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งในประเทศที่เดินทางไป
2. เป็นการเดินทางโดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศที่เดินทางไป

3. เป็นการเดินทางเข้าไปประเทศใดประเทศหนึ่ง เพื่อปฏิบัติงานด้านการทูตหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือเอกชนอื่นๆ โดยได้รับค่าจ้างตอบแทน
4. เป็นการเดินทางข้ามพรมแดนไปทำงานนอกประเทศทุกวันเป็นประจำ
5. เป็นการเดินทางผ่านโดยไม่แวะลง แม้ว่าการเดินทางจะอยู่ในอาณาเขตของประเทศหนึ่งประเทศใดเป็นเวลานานมากกว่า 24 ชั่วโมงก็ตาม
6. เป็นการเดินทางที่ถูกบังคับให้เดินทาง เช่น การนำกองทหารเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือการย้ายนักโทษจากที่คุมขังหนึ่งไปยังอีกที่คุมขังหนึ่ง เป็นต้น

(ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2542, หน้า 18 อ้างอิงใน วาลิกา แสนคำ, 2545, หน้า 9) กล่าวถึง การท่องเที่ยวว่าหมายถึงการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นชั่วคราว เป็นการเดินทางเพื่อความสมัครใจ และเป็นการเดินทางไปด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ปัจจัยที่มีผลทำให้ประชาชนมีการเดินทางท่องเที่ยวกันมากขึ้นได้แก่การเกษียณก่อนกำหนดเวลา การมีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น การมีรายได้เพิ่มขึ้นสิทธิการมีวันหยุดทำงานโดยได้รับค่าจ้าง ความสะดวกด้านคมนาคม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและรูปแบบการบริโภค ขนาดของครอบครัวที่เล็กลง และนโยบายของรัฐที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการประเภทหนึ่งที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งสามารถแยกประเด็นออกได้ 4 ประการ คือ

- เป็นการบริการแบบใกล้ชิด ตัวต่อตัว สามารถทราบความพึงพอใจของลูกค้าได้ทันที การควบคุมคุณภาพให้คงที่สามารถทำได้ยาก เพราะมีเรื่องอารมณ์และทัศนคติของผู้รับบริการและผู้ให้บริการเข้ามาเกี่ยวข้อง
- เป็นการให้บริการที่ต้องมีการวางแผน และเตรียมการล่วงหน้าเป็นเวลานาน การเพิ่มบริการที่เร่งด่วนเฉพาะหน้าที่ทำได้ง่ายและทำได้ยาก
- นักท่องเที่ยวที่ใช้ในการรับบริการสั้นมาก การพัฒนาบริการจึงต้องทำต่อเนื่อง โดยเฉพาะรูปแบบความรวดเร็ว ประสิทธิภาพของการบริการและบุคคลากรการให้บริการ
- เป็นธุรกิจบริการที่ต้องใช้แรงงานคนในการให้บริการ ไม่นิยมเอาเครื่องจักรมาใช้แทนคน

(วรรณ วรชวีวานิช, 2539, หน้า 7) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวสรุปว่า การท่องเที่ยวมีความหมายกว้าง กล่าวคือ มิได้มีความหมายเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพิ่มพูนความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งที่เป็นการเดินทางภายในประเทศและเดินทางระหว่างประเทศ การ

ท่องเที่ยวเป็นการบวนการที่ทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน และทำให้ได้รับความรู้สนุกสนานเพลิดเพลิน ฉะนั้นการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงธุรกิจที่กว้างขวาง ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว นั้นจะมีความหมายอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ

- เดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว
- เดินทางด้วยความสมัครใจ
- เดินทางด้วยจุดมุ่งหมายใดๆ ก็ได้ที่มีใช่เพื่อประกอบอาชีพ หรือหารายได้

นิคม จารุมณี (2536, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า “การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งที่มีมักหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเดินทางท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล จากสถานที่อาศัยเดิม โดยการเดินทางนั้นไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพโดยตรง แม้ว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวบางประเภทจะเป็นเรื่องอาชีพ หรือธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่บ้าง เช่น การท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดประชุม สัมมนา การฝึกอบรม หรือนิทรรศการ หรือแม้กระทั่งการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล ซึ่งมักจะไม่มีเรื่องธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง ขณะที่มีการท่องเที่ยว แต่โดยวัตถุประสงค์ที่เกิดการท่องเที่ยวประเภทนี้ขึ้น ก็คือเรื่องของแรงกระตุ้น ผลผลิตทางธุรกิจ เช่นการเร่งยอดขายหรือการให้สวัสดิการเพื่อสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

(มนัสวี รุ่งสุวรรณ, 2542, ไม่มีเลขหน้า) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มิใช่สิ่งที่จะทำได้โดยง่าย เพียงว่ามีสถานที่แล้ว จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพสถานที่ท่องเที่ยวก็สามารถทำได้ดี มีสิ่งที่ต้องนำมาประเมินเพื่อประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อย่างน้อยที่สุด 4 ประการ คือ

1. ความปรารถนาที่ของผู้ท่องเที่ยว
2. ความปรารถนาในการใช้บริการของผู้ท่องเที่ยว
3. ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง
4. ความสามารถที่จะรองรับได้ของพื้นที่ ซึ่งพิจารณาได้เป็น 3 ประเด็น คือ

ความสามารถที่จะรองรับได้ในเชิงกายภาพ (Physical Carrying Capacity) ความสามารถที่จะ

รองรับได้ในสังคม (Social Capacities Capacity) และความสามารถที่จะรองรับได้ในเชิงนิเวศวิทยา (Ecological Capacities Capacity)

(รุ่ง กาญจวิโรจน์, 2541, หน้า 24) ได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวว่าควรมุ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่แหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สนับสนุนการให้บริการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีการพัฒนาบริการข้อมูลข่าวสารในระบบที่ทันสมัยด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และส่งเสริมให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ไขด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ รุ่งยังได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นให้ท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การเข้ามามีบทบาทในการบริการดูแล จัดการ บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เร่งรัดการพัฒนา ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

- ด้านบริการ ในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวกับวิธีการเข้าเมือง การให้บริการภายในท่าอากาศยาน มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Tourist Service Centre) ในลักษณะเบ็ดเสร็จ พร้อมทั้งการบริการข้อมูลข่าวสาร ให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว และคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

- ทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่นงานประเพณีต่างๆ กิจกรรมแสงเสียง กิจกรรมกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542, ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรัฐบาลได้ให้ความสนใจที่จะพัฒนาเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิดชูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์ ซึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีอยู่ 4 ประการ คือทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว การขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ข่าวสารการท่องเที่ยว โดยการกำหนดนโยบายส่วนรวมให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

อภิชาติ พันธเสน (2539) ให้ความหมายของการพัฒนาเอาไว้ว่า “เป็นการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างจากสภาพที่เป็นอยู่เดิมให้ดีขึ้น เพราะหากไม่มีการเปลี่ยนแปลง สิ่งนั้นก็ยังคงอยู่สภาพเดิม ไม่สามารถที่จะดีกว่าเดิมได้ การพัฒนาจึงหมายถึงความเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงระบบ และการเปลี่ยนแปลงโดยมีแผน”

สรุปได้ว่า การพัฒนา คือวิธีการบริหารจัดการทรัพยากร หรือสิ่งที่มีอยู่แล้วแต่เดิมให้เพิ่มขีดความสามารถในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือมากกว่าเดิมกว่าที่เคยเป็นอยู่ การพัฒนาคือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น อย่างมีทิศทาง มีเป้าหมาย มีระเบียบ และมีการวางแผนโดย ในการพัฒนาจะตั้งห้วงคำนึงถึงความเสมอภาคไรการกระจายผลประโยชน์จากทรัพยากร อย่างทั่วถึง คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับต่อการพัฒนา คำนึงถึงความยั่งยืนในการพัฒนาและที่สำคัญต้องคำนึงถึงกลุ่มชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจนถึงการปฏิบัติให้เป็นจริง แนวทางวิธีการที่พัฒนาได้ผลกับสังคมหนึ่ง อาจไม่สามารถนำมาใช้กับอีกสังคมหนึ่ง เนื่องจากเหตุผลด้านสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

แนวความคิดองค์ประกอบเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

Mill and Morrison (อ้างอิงใน เนตรชนก นันท์, 2544, หน้า 17) กล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบไปด้วย สิ่งดึงดูดใจในด้านความสวยงาม ด้านความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือบริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องระบบการสื่อสาร สาธารณูปโภค การขนส่งและการต้อนรับอย่างไมตรี

Collier and Harraway (อ้างอิงใน ชูสิทธิ์ ชูชาติ, 2544) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการท่องเที่ยวจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ หรือ 3 A's คือ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งดึงดูดเกิดจากสถานที่ เหตุการณ์ สถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่น่าประทับใจเกิดจากมนุษย์สร้างขึ้นเพียงอย่างเดียว
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ความสะดวกในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัย เช่น ระบบการขนส่ง การสื่อสาร และสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถือเป็นสิ่งจำเป็นของแหล่งท่องเที่ยว
3. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบการขนส่ง (Transportation) ซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง ยานพาหนะ และสถานี เพื่อลำเลียงคนและสิ่งของไปสู่จุดหมายปลายทาง

(มนัส สุวรรณและคณะ, 2544, ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ อบต. ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ว่าควรดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

- กำหนดบทบาท ภารกิจ และแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ให้ชัดเจน

- กำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุกเพื่อพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การรักษาสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน

- ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ และบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่แล้วให้คงสภาพสมบูรณ์

- ฟื้นฟูเผยแพร่ การจัดการกลางานประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้อยู่สืบไป

- กระจายอำนาจหน้าที่และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น แก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างคล่องตัว มีการจัดเก็บรายได้และจัดสรรรายได้ให้แก่หน่วยงานในท้องถิ่น

- มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ในด้านการวางแผน การควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว การจัดผลประโยชน์ที่ประชาชนในท้องถิ่นควรจะได้รับ

(รุ่งทิพ ว่องปฏิบัติการ, 2544, ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงแบบแผนด้านการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์รวมว่า ปัจจุบันนักท่องเที่ยวต้องการความมีคุณภาพ ประสบการณ์ที่ดีเลิศ ต้องการสัมผัสธรรมชาติที่สมบูรณ์สวยงาม วัฒนธรรม มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวต้องใช้วิธีใหม่ที่สำคัญต่อองค์รวม ด้านการท่องเที่ยว หรือที่เรียกว่า Comprehensive Holistic Response โดยจะต้องมีการร่วมมือกันทุกคน ทุกฝ่าย มีการสื่อสารระหว่างกัน วิธีนี้จะช่วยให้เกิดความคิดใหม่ ๆ มีการพัฒนาทันกับสภาพการณ์ องค์รวมที่กล่าวถึงมีองค์ประกอบดังนี้

- ประชาชนเจ้าของพื้นที่
- สภาพภูมิประเทศ
- คุณลักษณะหรือเอกลักษณ์เจ้าของพื้นที่
- ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- การทำป่าไม้และเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับบริเวณโดยรอบ
- การกำหนดเขตปลอดภัยในพื้นที่ทางหลวงสายใหญ่ตัดผ่าน
- ที่อยู่เหมาะสมสำหรับสัตว์และพืช
- แผนในการกำจัดของเสีย
- การทำการตลาดที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม
- อุปทานด้านน้ำในท้องถิ่นและการบริโภคน้ำ

- ลักษณะการพักผ่อนและการใช้เวลาว่าง
- ลักษณะการทำงานและการเป็นอยู่

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

(ลินธุ์ สโรบล, 2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ ทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปทบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรับรองของธรรมชาติเป็นสำคัญ

(จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2545) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาว่าสามารถจัดการได้ดังนี้

- ร่วมพิจารณากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่มีประชาชนในพื้นที่ยินดีและยอมรับไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ไม่เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ไม่เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมสามารถรักษาความเป็นอัตลักษณ์ไว้ได้ แม้วิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่คุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านต้องดีขึ้น
- ร่วมกำหนดแผนงานและกฎ ระเบียบ การจัดทำแผนพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ผู้เป็นประธานกลุ่มแต่ละองค์กรจะต้องร่วมเข้าประชุมกับคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนา แผนส่งเสริม แผนปฏิบัติการ แผนประชาสัมพันธ์ และแผนการตลาด ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้น แผนระยะยาว เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสู่พื้นที่ที่กลุ่มประชาชนนั้นเป็นเจ้าของมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และกำหนดระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วย
- ร่วมบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมต่อการจัดการนี้องค์กรชุมชนอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม เช่น ร่วมเป็นผู้ลงทุนถือหุ้นร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจ
- ร่วมประเมินผลและแก้ไขปัญหา เพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและมาตรฐานอย่างยั่งยืน ผู้ร่วมรับผิดชอบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะต้องร่วมประเมินผลร่วมกัน

วิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมทางท้องถิ่นให้ยังคงเป็นอัตลักษณ์ที่ยั่งยืน

(สุรพร พงษ์พานิช, 2544) ได้เสนอบทบาทของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยว นั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นการร่วมกันใช้ประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น การมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ จะต้องครบองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

- ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิดร่วมวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ร่วมประชุมและลงความเห็นว่าจะพัฒนาการท่องเที่ยวที่ภาคราชการนำเสนอ นั้นเห็นด้วยหรือไม่ หากไม่เห็นด้วย มีข้อเสนอแนะควรทำอย่างไร หากท้องถิ่นใดที่ยังไม่มีการท่องเที่ยวแต่ต้องการให้เกิดขึ้น ก็ต้องร่วมกันคิดว่าชุมชนของตนมีอะไรเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่น มีทรัพยากรอะไรที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้บ้าง ควรมีการจัดการอย่างไรบ้าง ควรแบ่งหน้าที่ใครทำอะไร ควรตั้งร้านค้าตรงไหน ก็หลัง ควรให้ใครเข้ามาขายได้บ้าง ควรจัดร้านค้าแผงลอยอยู่บริเวณไหนให้ดูเป็นระเบียบ ควรขายของราคาเท่าใด ควรจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไรเพื่อป้องกันมลพิษและความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

- ร่วมกันปฏิบัติตามแผน เมื่อมีการวางแผนแล้วสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่ตกลงกันได้ อาทิ การวางแผนลดขยะภายใน 1 ปี ก็จะต้องร่วมกันลงมือทำให้ได้ตามแผนนั้น

- ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกทุกคนจะต้องมีสิทธิใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่น จะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและวัตถุให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก เมื่อทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึง การลงทุนลงแรงมากก็จะได้ผลประโยชน์มาก สิ่งนี้จะช่วยกระตุ้นให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นดำเนินต่อไปได้

- ร่วมติดตามและประเมินผล เมื่อมีการดำเนินการแล้วย่อมจะมีปัญหาความไม่เข้าใจต่างๆ เกิดขึ้น จึงต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถ่ายทอดประสบการณ์ และร่วมกันประชุมหาวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

- ร่วมบำรุงรักษา เมื่อมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแล้ว ทุกคนต้องร่วมกันบำรุงรักษาด้วย หากละเลยปล่อยให้ทรัพยากรที่มีอยู่เสื่อมโทรมลง นักท่องเที่ยวก็จะไม่มาเยี่ยมเยือนผลประโยชน์ที่เคยได้รับก็จะหมดไปเช่นกัน

การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น จะประสบความสำเร็จได้โดยทุกคนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ทุกฝ่ายต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง จะต้องสนับสนุนความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นดำเนินการได้ราบรื่นและยั่งยืนขึ้น

(พจนานุกรม, 2543, หน้า 9-13) ได้กล่าวถึงการจัดการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นทางเลือกที่สามารถตอบสนอง และพัฒนาสู่กระบวนการพัฒนาสังคมแบบยั่งยืนได้ ภายใต้มิติต่างๆ ดังนี้

- มิติด้านสิ่งแวดล้อม ควรเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด
- มิติด้านการเมือง กิจกรรมนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจในการจัดการการท่องเที่ยว
- มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมนี้ควรสร้างสรรค์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนต่างวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการเท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว
- มิติด้านเศรษฐกิจ คือ การกระจายรายได้ ผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงชุมชนอย่างแท้จริง ประชาชนในพื้นที่ร่วมพัฒนาและควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ชูเกียรติ นพเกตุ (2542) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นเป็นหลักในการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ในการดูแลทรัพยากรและประสานงานกับผู้ประกอบการและส่วนราชการ”

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2540) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์กรชาวบ้านควรมีลักษณะดังนี้

- มีอุดมการณ์ร่วมกัน หมายถึง การมีทัศนคติต่อโลกสังคม ต่อชุมชน ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะยึดเหนี่ยวทิศทางของการรวมกลุ่มกันเอาไว้ ถ้ากำหนดเป้าหมายระยะยาวจะทำให้รวมตัวกันได้ดียิ่งขึ้น
- การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อจะได้ทราบว่าการทำงานกิจกรรมต่างๆ ต้องการสิ่งใด

- การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพควรมีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้นำและสมาชิก โดยกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งมีการกำหนดกฎ กติการ่วมกัน เพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือจึงควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

(เซนทร์ วิวัฒน์บรรจงศ์, 2543, หน้า 19) กล่าวว่า

...การส่งเสริมชุมชนให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องให้ความสำคัญในการให้ชุมชนเป็นแกนกลางในการพัฒนาหรือส่งเสริมในสิ่งที่เป็นของท้องถิ่นนั้นที่ เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและสิ่งที่เป็นรูปธรรมโดยดึงผู้ที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านร่วมในการ พัฒนาการท่องเที่ยวด้วยเพื่อช่วยในการอนุรักษ์การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมโดยมี หน่วยงานของรัฐช่วยสนับสนุน

พงศธร เกษสำลี (2543, หน้า 5) กล่าวว่า “วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางศาสนา และงาน ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ งานเทศกาล ประเพณี งานศิลปหัตถกรรม และสินค้าของที่ระลึกในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตและอัธยาศัยไมตรีของคนไทย”

ชูเกียรติ นพเกตุ (2542 หน้า 29) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมว่า “เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ และเป็นการศึกษา ชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะหรือการแสดง ต่าง ๆ เป็นต้น”

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542 หน้า 5) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการ ท่องเที่ยวเพื่อมุ่งเน้นเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่างๆ ที่มีมนุษย์ สร้างขึ้น โดยเกี่ยวเนื่องกับความเป็นอยู่ของสังคม W

(ชาวนุวิทย์ เกษตรศิริ, 2540, หน้า 1-10) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยววัฒนธรรม ไว้ว่า เป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีชีวิต ผู้คน หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยววัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

ผู้อื่นและย้อนกลับมาตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆในโลกที่มีความเกี่ยวโยงพึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

The European Association for tourism and leisure Education หรือ ATLAS (อ้างอิงใน Richards,1995, p. 24) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่า “เป็นการเดินทางของผู้คนไปสู่สิ่งดึงดูดทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่มีหรือพบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือหาประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อสร้างพึงพอใจให้ตนเอง อย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆในโลกที่มีความเกี่ยวโยงพึ่งพาไม่สามารถแยกออกจากกันได้”

World Tourist Organization (อ้างใน Richards,1995:23) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเอาไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของบุคคลที่เกิดจากแรงกระตุ้น ทางด้านวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study Tour) การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมกับงานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาธรรมชาติ หรือศึกษาขนบธรรมเนียมที่เชื่อถือปฏิบัติสืบทอดกันมา จากชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา

(Coltman, 1989, อ้างอิงใน เนตรชนก นันท์, 2544, หน้า 12 - 13) ได้ให้แนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ 9 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจในสังคม
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และความต้องการของชุมชนว่าจะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนมากน้อยเพียงใด
3. วิธีการและความถี่ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่น เพราะจะเป็นเครื่องมือวัดค่าว่าท้องถิ่นนั้น ๆ ต้องการนักท่องเที่ยวประเภทใด และจำนวนเท่าไร
4. ควรมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการพยายามที่จะทำให้ท้องถิ่นเป็นที่สถานที่พักผ่อนที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ
5. ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ควรให้มีผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจึงควรมีความระมัดระวัง และต้องวางแผนรองรับในเรื่องนี้เอาไว้ด้วย เพื่อที่จะรักษาวัฒนธรรมและค่านิยมให้คงอยู่
6. เงินทุน แรงงานรวมทั้งนักบริหารทางการท่องเที่ยว ควรมาจากเจ้าของชุมชนท้องถิ่นเพื่อที่ท้องถิ่นจะสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการได้

7. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมและงานประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อ
นักท่องเที่ยว
8. เรื่องราว งานเทศกาลที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องสะท้อนให้เห็นถึง
ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพทางภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
9. ก่อนที่จะลงมือพัฒนาการท่องเที่ยว ควรพยายามขจัดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน
ชุมชนให้เรียบร้อย

จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ว่า การเดินทางของ
ผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ซึ่งอาศัยอยู่เป็นประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
การท่องเที่ยวแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมความงดงาม
ทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนอื่น ความแตกต่างทาง
วัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของ ศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน
โบราณวัตถุ เรื่องราวคุณค่าประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต รูปแบบภาษา การแต่งกาย การบริโภค
ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนเป็นแรงดึงดูดใจกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ขึ้น

วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทาง
มาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่เคยมีในท้องถิ่นของตน จะเห็นได้ว่าส่ววัฒนธรรมกับคนท้องถิ่น
กับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของคน
ท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการ ในขณะที่เดียวกันชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้เป็นเจ้าของ
วัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยทั้งจากคนใน
ท้องถิ่น ภาครัฐ และเอกชน ในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป

ข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนมอญบ้านม่วง

ประวัติความเป็นมา

บ้านม่วง ปัจจุบันเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่ง
มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมอญที่ตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยร่วมกับกลุ่มชนอื่นๆ (เช่นชาว
ไทยภาคกลาง ชาวไทยเชื้อสายลาว ชาวไทยเชื้อสายยวน (โยนก) ชาวไทยเชื้อสายเขมร ชาวไทย
เชื้อสายกระเหรี่ยง ฯลฯ) ในบริเวณสองฟากฝั่งลุ่มแม่น้ำแม่กลองด้วยความสงบสุขเป็นเวลาช้านาน

ความเป็นมาของบ้านม่วงชุมชนมอญแห่งใหญ่ของ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จากการบอกเล่าของชาวบ้าน เชื่อ กันว่าบรรพชนรุ่นแรกอพยพจากพม่า ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร (พ.ศ. 2133 - 2148) โดยติดตามพระมหาเถระคันฉ่อง ซึ่งเป็นพระสงฆ์มอญ เข้ามาตั้งถิ่นฐานยังริมแม่น้ำแม่กลอง โดยใช้ชื่อ หมู่บ้านเหมือนบ้านเดิมในเมืองมอญว่า “บ้านม่วง” (กวานกรีก) และได้สร้างวัดประจำหมู่บ้านว่า “วัดม่วง” ต่อมา

ในทะเบียนวัดของกรมการศาสนา ได้ระบุว่า “วัดม่วง” ประกาศจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2233 ซึ่งตรงกับสมัยอยุธยา ในรัชสมัย ของสมเด็จพระนารายณ์ (พ.ศ. 2199 - 2231) แต่จากการค้นคว้า และอ่านคัมภีร์ใบลาน (อักษรมอญ) จำนวนมาก ที่มีในวัดม่วง พบว่าคัมภีร์ส่วนใหญ่ระบุจารที่วัดม่วง และระบุศักราชจารอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางจนถึงปัจจุบัน

คัมภีร์ใบลานที่จารเก่าที่สุด คือ คัมภีร์ใบลาน หมายเลข 320 เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระปริต (๑๒ ตำนาน) ในตอนท้ายจารไว้ว่า: “.....ศักราช 1000 เดือน 6 แรม 5 ค่ำ วันศุกร์ จารเสร็จเมื่อ ตะวันบ่าย กระผมชื่อ อุตตมะจารไว้ในวัดม่วง”

“ศักราช 1000” นั้นเป็นจุลศักราช เมื่อเทียบเป็นพุทธศักราช จะเท่ากับ (1000+1181) พ.ศ. 2181 ซึ่งตรงกับสมัยอยุธยาในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173-2198) และหลังรัชกาลสมเด็จพระนเรศวรประมาณ 30 ปีเศษ

จึงอาจจะเป็นได้ว่า ชาวมอญรุ่นแรกของบ้านม่วง อาจ จะอพยพมาในราวสมัยสมเด็จพระนเรศวรจริง และใช้เวลาใน การตั้งชุมชน และสร้างวัด และจารคัมภีร์ใบลานที่เก่าที่สุดในเวลาอีก 30 ปีเศษต่อมา

อย่างไรก็ตาม อายุของการจารคัมภีร์ใบลานผู้นี้ แสดงว่าในปี พ.ศ. 2131 สมัยอยุธยา ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้า ปราสาททอง ได้มีวัดม่วงแล้ว และวัดม่วงมีอายุไม่ต่ำกว่า 354 ปี มาแล้ว อย่างแน่นอน

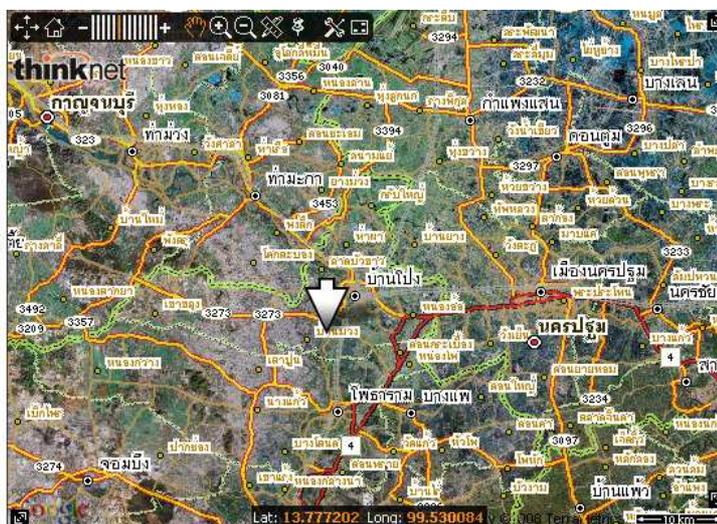
นั่นหมายความว่า ชุมชนมอญบ้านม่วง เป็นชุมชนที่เก่าแก่ กว่า 354 ปีด้วย ชาวมอญในบ้านม่วงก็เช่นเดียวกับชุมชนมอญอื่น ๆ ในบริเวณฝั่งแม่น้ำแม่กลอง เช่น บ้านโป่ง โพธาราม ที่มีชาวมอญอพยพเข้ามาหลายครั้ง นับแต่สมัยอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทั้งอพยพมาจากเมืองมอญโดยตรง และ อพยพมาจากลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เช่น ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ และจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในบริเวณแม่น้ำ แม่กลอง การหนีภัยสงคราม ตามมาอยู่กับเครือญาติ และการ แต่งงานระหว่างกัน

ชาวบ้านม่วง ต่างเคร่งครัดในพระพุทธศาสนา มีวิถี ชีวิตที่เรียบง่าย ยังสามารถดำรงวัฒนธรรมเอกลักษณ์ ของชาวมอญอยู่ได้อย่างเหนียวแน่นชาวบ้านกล่าวถึงเอกสารโบราณภาษา

มอญที่จาริกบนใบลานที่กล่าวถึงวัดม่วง ว่าสร้างขึ้นมากกว่า 336 ปีแล้ว และถ้าชาวมอญบ้านม่วง ปัจจุบันสืบเชื้อสายส่วนหนึ่งมาจากชาวมอญที่อยู่ตามลำน้ำแควน้อย เขตเมืองกาญจนบุรี ซึ่งในรัชกาลที่ 1 ชาวมอญรวมตัวกันเรียก รามัญ 7 เมือง อันเป็นชาวมอญซึ่งมีบรรพบุรุษเป็นแม่ทัพ นายกองมอญ อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่ปลายแผ่นดินกรุงศรี จนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้มอญตามหัวเมืองทั้งเจ็ดมีที่ทำกินเพิ่มเติม ชาวมอญ จึงล่องมาตามลำน้ำแคว ถึงเขตอำเภอโพธาราม-บ้านโป่ง (ธิดา สาระยา, 2532:138) ก็หมายถึง ความว่าการเคลื่อนย้ายของชาวมอญบ้านม่วงและหมู่บ้านมอญอื่นๆ ในละแวกนี้อย่างน้อยก็ เกิดขึ้นมาแล้วสองครั้ง

สภาพโดยทั่วไปของชุมชนมอญบ้านม่วง ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านม่วงอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดและอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอบ้านโป่ง โดยห่างจากที่ทำการอำเภอ 13 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัด 35 กิโลเมตร บริเวณที่เรียกว่า บ้านม่วง ซึ่งเป็นชุมชนหมู่บ้านของชาวมอญนี้ จะหมายถึงบริเวณบ้านหมู่ 3, 7, และ 5 ของตำบลบ้านม่วง (ทั้งหมด 6 หมู่บ้าน) อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตำบลบ้านม่วง มีอาณาเขตติดต่อดำบลต่างๆ ดังนี้

ภาพ 2 แสดงแผนที่ตำบลบ้านม่วง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลคู้งพะยอม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอโพธาราม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลนครชุมน์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลหนองปลาหมอ

จำนวนประชากรในเขต อบต. 3,514 คน

สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์

เป็นชุมชนหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองทำนองเดียวกับชุมชนหมู่บ้านมอญอื่นๆ ที่อยู่ในเขตตำบลบ้านม่วง ตำบลคู้งพะยอม และตำบลนครชุมน์ อาทิเช่น บ้านตาล บ้านโพธิ์ บ้านมะขาม บ้านบัวงาม (บ้านออกจากจากบ้านม่วง) บ้านหัวหิน บ้านนครชุมน์ บ้านทำยอิฐ ฯลฯ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนเมืองจำนวนกาญจนบุรี เมื่อประมาณ 20 กว่าปีที่ผ่านมา ในหน้าน้ำ น้ำที่ล้นฝั่งแม่น้ำแม่กลองจะท่วมพื้นที่ส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สภาพน้ำท่วมสูงแบบนี้ดูจะเป็นสภาพที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติอันเป็นปกติของฤดูน้ำ

แม้ว่าระดับน้ำท่วมสูงจะทำให้ชาวบ้านมีปัญหาการทำนา ที่ไม่สามารถกระทำได้ในพื้นที่จำนวนหนึ่ง ที่มีน้ำท่วมสูงจำเกินกว่าจะปลูกข้าวได้ (แม้ว่าจะใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่ขึ้นสูงตามระดับได้เป็นอย่างดีเมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์ข้าวที่สร้างขึ้นใหม่ในปัจจุบันแล้วก็ตาม) แต่สัตว์น้ำที่มีชุกชุมในฤดูน้ำก็เป็นอาหารโปรตีนอย่างสมบูรณ์ที่สามารถใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นแห ลอบ ไซ หากจับเอาบริโภคกันได้อย่างพร้อมทั้งทำน้ำปลา ปลาร้า ปลาเค็ม เพื่อไว้บริโภคในภายหลังได้

ช่วงระยะเวลาที่น้ำหลากจากแม่น้ำแม่กลองเข้าสู่คลองต่างๆแล้วจึงไหลเข้าไปจนถึงและท่วมพื้นที่บริเวณท้องทุ่งและช่วงระยะเวลาที่น้ำลด กระแสน้ำเริ่มไหลจากท้องทุ่งกลับลงสู่ลำคลองและแม่น้ำแม่กลองนั้น เป็นช่วงระยะเวลาที่ชาวบ้านสามารถจับปลาและสัตว์น้ำมากินได้จำนวนมาก

เศรษฐกิจและการทำมาหากิน

ในอดีตการทำนาปลูกข้าวเพื่อการบริโภค ในระบบเศรษฐกิจเพื่อการยังชีพโดยอาศัยน้ำฝนและน้ำที่ไหลหลากมาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จัดเป็นกิจกรรมการทำมาหากิน พื้นฐานของชุมชนมอญบ้านม่วงแห่งนี้ ชาวมอญบ้านม่วงจึงเริ่มไถนาด้วยวัวตั้งแต่ก่อนจะถึงหน้าน้ำ คือราวเดือน 6 ซึ่งตรงกับเดือนพฤษภาคมหรืออย่างช้าก็คือเดือนมิถุนายน เพื่อที่ทำการเพาะปลูกข้าวให้สามารถยืนต้นและเติบโตได้ทันกับช่วงฤดูน้ำหลากล้นท่วมพื้นที่นา

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับน้ำที่ท่วมสูง ชาวบ้านจึงนิยมใช้พันธุ์ข้าวเหลือประทิว เป็นข้าวพื้นเมืองที่มีความไวแสง และลำต้นยืนสูงขึ้นตามระดับน้ำได้ดีในพื้นที่ทำนาหว่าน ส่วนนาดำซึ่ง

มักจะทำกันเพียงครอบครัวละ 2-3 ไร่เท่านั้น นิยมใช้พันธุ์ข้าวมะลิ ข้าวจ้าวเป็นข้าวที่ปลูกสำหรับการบริโภคประจำวัน จึงปลูกกันเป็นจำนวนมาก ข้าวเหนียวนั้นปลูกกันน้อย

การทำนาของชาวมอญบ้านม่วงใช้คันไถที่ลากจูงด้วยวัวนั้น การเลี้ยงดูวัวให้มีชีวิตและอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง นับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในช่วงฤดูทำนาในหน้านั้น เวลาที่พ้นจากการเพาะปลูก – เก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ชาวบ้านโดยส่วนรวมก็ว่างจากงานอาชีพหลักซึ่งจะทำให้การดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง ดำเนินไปได้ด้วยดี เช่น การทอผ้า การทอเสื่อ การตีเหล็ก

การค้าขายภายในหมู่บ้าน มีชาวจีนเป็นพ่อค้าหาบเร่และพ่อค้าคนกลางนำสินค้าอุปโภคบริโภคมาแลกข้าวเสมอ และต่อมาได้เปิดเป็นร้านค้าขายของอยู่ริมน้ำในวัดม่วง 3-4 ร้าน ชาวบ้านม่วงมักนำ ข้าว และปลา ไปแลกเปลี่ยนบ่อยๆ นอกจากนี้ชาวบ้านม่วงยังมีนัด ไร่พบปะ แลกเปลี่ยนสินค้ากับชุมชนอื่น ๆ ในอดีตเริ่มแรกมีนัดบริเวณหาดทรายทำน้ำวัดม่วง ต่อมาได้ล้มเลิกไป และได้เริ่มหันกลับมาจัดนัดใหม่ เป็นนัดกลางหมู่บ้าน บริเวณศาลากลางบ้าน เป็นนัดที่ต่างจากอดีต เพราะใช้เงินในการซื้อขาย สินค้าส่วนใหญ่มาจากตลาดบ้านโป่ง และชาวบ้านม่วงเป็นผู้ซื้อ กว่า 90 %

ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและเครือญาติ

นอกจากความเชื่อในพระพุทธศาสนาแล้ว ชาวบ้านบ้านม่วงยังมีความเชื่อเรื่องผีสงฆ์ เทวดาอยู่ด้วย ผีที่น่าจะถือได้ว่ามีความสำคัญที่สุดต่อการดำรงอยู่ของสังคมชาวมอญหมู่บ้านม่วง

โดยทั่วไป ชายผู้มีอาวุโสสูงสุด (ลูกชายคนโต) ของสายตระกูลจะเป็นผู้รับผีบรรพบุรุษ ต่อจากคนรุ่นก่อนที่ล่วงลับแล้ว ดังนั้นที่บ้านของเขาจะเป็นที่ตั้งของผีบรรพบุรุษที่เขาได้ทำพิธีรับผี เมื่อถึงเดือนหกของแต่ละปีจะมีการกำหนดวันไหว้ผีบรรพบุรุษ สมาชิกในตระกูลจะมาร่วมกันทำพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษของตน โดยพร้อมเพรียงกันพิธีนี้จึงมีความสำคัญต่อการย้ำความรู้สึกของการเป็นเครือญาติเดียวกัน

การเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุมักจะถูกอธิบายว่ามีการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษ การรักษาอาการเจ็บป่วยจะกระทำโดยพิธีรำผี สมาชิกในกลุ่มเครือญาติที่นับถือผีบรรพบุรุษเดียวกันจะมาร่วมในพิธีนี้อย่างพร้อมเพรียงกันจึงพิจารณาได้ว่าการจัดพิธีซึ่งต้องใช้สิ่งของเพื่อการประกอบพิธีและกำลังคนที่ใช้สำหรับการจัดเตรียมจำนวนมาก ล้วนแต่เป็นสัญลักษณ์แสดงความหมายถึงการให้กำลังใจแก่ผู้เจ็บป่วย ซึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนของสมาชิกกลุ่มเครือญาติ นอกเหนือไปจากการย้ำเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของข้อห้ามและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับผีบรรพบุรุษที่ปัจเจกชนในกลุ่มเครือญาติควรจะยึดมั่น เพราะถ้าเกิดการละเมิดแล้วจะส่งผลร้ายให้กับผู้ละเมิดและกลุ่มเครือญาตินั้น ๆ

ในแง่ของความเป็นเอกภาพของครอบครัว นอกจากความเป็นปึกแผ่นที่ได้รับการย้ำเน้นจากพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษซึ่งสมาชิกพร้อมเพรียงกันกระทำตามระบบความเชื่อที่สืบทอดกันตามประเพณีแล้ว การกำหนดสถานภาพที่แน่ชัดจะมีส่วนสำคัญต่อการดำรงอยู่ของครอบครัวอย่างเป็นเอกภาพด้วยเช่นกัน ผู้ชายที่มีอาวุโสที่สถานภาพเป็นผู้มีสิทธิที่จะรับผีบรรพบุรุษจะได้รับความเคารพจากผู้ที่อ่อนอาวุโสกว่าและอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของการรับผีหรือเกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษโดยเฉพาะให้วีผีบรรพบุรุษจะย้ำเน้นให้เห็นสถานภาพของพวกเขาที่ดำรงอยู่ในกลุ่มเครือญาติ

จากประเพณีการปลูกเรือน เรื่องของผู้เป็นลูกที่แยกครอบครัวออกมาจากพ่อแม่มักจะปลูกไกล ๆ เรือนของผู้เป็นพ่อแม่เพราะที่ดินที่ใช้ปลูกเรือนก็คือที่ดินอันจะเป็นมรดกที่พ่อแม่ยกให้ต่อไปนั่นเอง จากการสังเกตการณ์การวางแนวของการตั้งบ้านเรือนในหมู่บ้านจะพบว่าบ้านเรือนของผู้เป็นลูกจะพยายามจัดวางให้เคียงกับบ้านเรือนของพ่อแม่ เพื่อไม่ให้ปลายเท้า (เวลานอน) ของตนตรงกับหัวนอนของพ่อแม่ จากประเพณีการปลูกบ้านเรือนดังกล่าว นับเป็นประจักษ์พยานทางวัตถุที่แสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือในสถานภาพของผู้เป็นพ่อแม่อย่างสูง

ในกรณีของผู้หญิงที่แต่งงานและแยกออกไปอยู่กับสามีของตน ก็จะจัดพิธีคืนผีเพื่อบอกกล่าวแก่ผีบรรพบุรุษของตนว่า ต่อไปตนจะต้องไปนับถือผีบรรพบุรุษของฝ่ายสามี ซึ่งก็จะทำให้ทุกคนที่เป็นญาติทางฝ่ายของตนยอมรับได้ว่าต่อแต่นี้ไปตนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษของฝ่ายสามีในฐานะสมาชิกในกลุ่ม ขณะที่อาจจะเข้ามาพร้อมกับพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษเดิมของตน (ที่ตนได้ทำพิธีคืนผีแล้ว) ในขอบเขตเดียวกับแขกที่มาร่วมงานเท่านั้น พิธีกรรมเท่ากับยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้หญิงที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกและทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและกลุ่มญาติฝ่ายสามีอย่างเต็มที่ ขณะที่ยังคงมีโอกาสที่จะร่วมในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษเดิมของตนได้เหมือนผู้มาช่วยงานคนอื่น ๆ ยังผลให้ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วสามารถมีสัมพันธภาพที่ดีได้ทั้งต่อกลุ่มญาติเดิมของตน และครอบครัวใหม่ของตนและกลุ่มญาติของสามี

เอกภาพของครอบครัวจะมั่นคงอยู่ได้ส่วนหนึ่งจะอยู่ที่การกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างคนนอกและคนในครอบครัวด้วยการกำหนดความแตกต่างในสิทธิ ตามประเพณีที่อิงอยู่กับความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของชาวมอญได้กำหนดถึงขอบเขตและความแตกต่างที่แน่นอนอย่างชัดเจน กล่าวคือ

สามีและภรรยาที่เป็นคนนอกครอบครัว ที่ไม่ได้นับถือผีบรรพบุรุษเดียวกันกับเจ้าของบ้าน เมื่อเข้ามาพักอาศัยค้างคืนที่บ้านเจ้าของ จะหลับนอนในห้องเดียวกันเหมือนชีวิตของสามีภรรยา

(ตามปกติ) ไม่ได้ แม้กระทั่งลูกสาวเจ้าของบ้านที่แต่งงานแล้วออกเรือนและคืนผีแล้วก็ต้องบ
ประพุดิตตามกฎเกณฑ์ข้อนี้ด้วยเช่นกัน

ยิ่งไปกว่านั้น ลูก ๆ ที่เคยแยกเรือนออกไปทำมาหากินที่อื่นเมื่อประสงค์จะกลับมาอาศัย
ในบ้านของพ่อแม่ที่ตนเคยใช้ชีวิตและทำมาหากินร่วมกันมากับพี่น้องก็จะต้องทำพิธีบอกกล่าวผี
บรรพบุรุษก่อนโดยมีพ่อแม่และพี่น้องทุกคนที่อาศัยในบ้านหลังนั้นเป็นผู้ประกอบพิธีโดยพร้อม
เพรียงกัน เมื่อพิธีกรรมนี้เกิดขึ้นและจบลงด้วยดี ก็แสดงถึงมติเอกฉันท์จากพี่น้องที่ลงแรง
ให้กับครอบครัวมาโดยตลอดในขณะที่ตนแยกไปมีชีวิตต่างหากอยู่ที่อื่นความรู้สึกที่ว่าผู้ที่เข้ามาเอา
เปรียบหรือกินแรงจึงไม่เกิดขึ้น

การนับถือผี

สมาชิกในครอบครัว จะได้รับการสอนให้รู้จัก และนับถือผีบรรพบุรุษประจำตระกูลของ
ตน ทุกครอบครัว มักกำหนดให้ลูกชายคนโตเป็น “ต้นผี” หรือ “ผู้รับผี” ซึ่งจะเป็นผู้สืบทอดการเลี้ยง
และการทำพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสิริมงคล โชคดี และความสุขในครอบครัว ญาติพี่น้องที่อยู่
ไกล ๆ หรือไกลจะต้องกลับมาช่วยประกอบพิธี เราจะเห็นได้ว่าการสร้างบ้านนั้น ทุกหลังคาเรือน
ให้ความสำคัญกับ “เสาเอก” ของบ้าน จะถือเป็นเสาหลัก เป็นเสาที่นับถือที่สุด เพราะเป็นที่ไว้ผี
บรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ทวด

ศาสนา

ถึงชาวบ้านม่วงจะนับถือผี พิธีกรรมความเชื่อในเรื่องผีมาก จนคนไทยแถวตำบลบ้าน
กล้วยมักกล่าวว่า ไม่กล้าแต่งงานด้วย เพราะ “กลัวผีมอญ” นั้น ชาวบ้านม่วงยังนับถือพุทธศาสนา
อย่างเคร่งครัด สะท้อนให้เห็นจากวิถีชีวิตประจำวัน พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตและพิธีกรรมในรอบปี
ตลอดชีวิตของชาวมอญบ้านม่วงนั้น เกี่ยวข้องกับวัดตลอด ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
โดยเฉพาะท่านเจ้าอาวาส มีบทบาททางด้านผู้นำทางจิตใจ การศึกษาและการพัฒนาชุมชน

ในสมัยก่อน พ่อแม่จะพาลูกไปทำบุญที่วัดเสมอ และเด็กชายทุกคนจะส่งไปอยู่ประจำที่
วัด เพื่อเล่าเรียนหนังสือมอญ โดยมีพระเป็นครู สอนการเขียนการอ่านภาษามอญ เด็กเหล่านั้น จะ
ช่วยงานวัดด้วย เมื่อเรียนจบแล้วถึงบวช ก็จะบวชเรียนอีกอย่างน้อย 3 พรรษา ชาวบ้านจะเรียกคน
ที่เล่าเรียน หรือบวชเรียนมาแล้วว่า “คนได้หนังสือมอญ” ภาษามอญทั้งเขียน-พูด-อ่าน แม้การสวด
ของพระในวัดม่วง ก็ยังเป็นภาษามอญอยู่จนบัดนี้ ถึงแม้ชาวมอญและพระมอญในหมู่บ้านอื่น จะ
เปลี่ยนมาใช้ภาษาไทย และภาษาบาลีกันหมดแล้วก็ตาม

เด็กหญิงมอญบ้านม่วง เริ่มมีโอกาสเรียนหนังสือ แต่เป็นการเรียนหนังสือไทย เมื่อทาง
จังหวัดราชบุรี ชาวบ้านม่วง และหลวงปู่เข็ม (พระครูศรีสวัสดิ์) เจ้าอาวาสวัดม่วงในขณะนั้น ได้
สร้างอาคารเรียนหลังแรกในวัด พ.ศ. 2456 ให้ลูกหลานชาวบ้านได้ศึกษา และต่อมาได้เปิดโรงเรียน

เป็นทางการ ใน พ.ศ. 2480 ชื่อโรงเรียนวัดม่วง (ศรี ประชา)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเคารพนับถือมาก ในวัดม่วงของชาวบ้านคือเจดีย์หน้าวัด ชาวมอญแต่ก่อนเดินผ่านจะต้องกราบ เพราะต่างเชื่อว่า เจดีย์นี้มีมานานแล้ว และมีปาฏิหาริย์หนีน้ำเซาะตะลิ่งพัง ด้วย เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่วัดม่วง ในงานลอยกระทงจะไหว้ และจุดไฟน้ำมันที่เจดีย์ ในวันมาฆบูชา จะมีพิธีไหว้เจดีย์ และในวันสงกรานต์จะเอาน้ำอบไปพรม

ประเพณีงานบุญใหญ่ทางพุทธศาสนา ของชาวบ้านม่วง ได้แก่ ประเพณีวันมาฆบูชา ประเพณีวันเข้าพรรษา และออกพรรษา เทศกาลเทศน์มหาชาติ ประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทง ทำให้ชาวบ้านมีการรวมกลุ่ม และผูกพันเคร่งครัดในพุทธศาสนา ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมเริ่มเปลี่ยนแปลง การคมนาคมทางบกสะดวกขึ้นในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนชาวบ้านม่วงรุ่นใหม่ เดินทางออกศึกษาทำงานที่อื่นมากขึ้น จึงเหลือแต่ผู้เฒ่าผู้แก่มีอายุอยู่ คนรุ่นใหม่จึงผูกพันเคร่งครัดในพุทธศานาน้อยลง แต่เมื่อการไหว้ผีบรรพบุรุษ หรืองานบุญ เป็นประเพณีที่ลูกหลาน ต้องกลับไปร่วมด้วยเสมอ

อย่างไรก็ตาม การที่ชาวมอญบ้านม่วงนับถือผี และเคร่งครัดในพุทธศาสนา ทำให้ชาวบ้านม่วงอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงานให้ชุมชนและวัด ทำให้วัฒนธรรมเดิม ยังดำรงอยู่ได้ และยังมีพลังในการรักษาชุมชนหมู่บ้าน ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจภายนอกที่กำลังทำทลายการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้านม่วง

บ้านม่วงกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง

บ้านม่วงในอดีตชาวบ้านและผู้มีบทบาทสูงในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงชุมชน แต่ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา บ้านม่วงมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยภายนอก เฉพาะรัฐมีบทบาทสูงและสร้างผลกระทบสูง ชาวบ้านกำลังปรับตัวตามพร้อมๆกับพยายามแก้ปัญหา และเผชิญบางปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเอง เหมือนดังเช่นสมัยก่อน

เดิมชาวบ้านม่วงอยู่ในหมู่บ้านที่สงบเงียบ การคมนาคมอาศัยทางน้ำเป็นหลัก อาชีพหลักคือทำนา ที่อาศัยฝนและน้ำท่าเป็นหลัก มักทำนาพอมีพอกิน เหลือพอแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภค บริโภคบ้าง ปลูกผลไม้บ้าง ปลูกผักเล็กน้อย ทอผ้าใช้เองภายในครอบครัว เลี้ยงไก่ เป็ดไว้บริโภค เป็นลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ในปลายรัชกาลที่ 5 โปรดให้ สร้างทางรถไฟกรุงเทพฯ –เพชรบุรี ผ่านจังหวัดราชบุรี มีสถานีอำเภอเมืองราชบุรี (สถานีคลองตาต สถานีบ้านนครชุมน์) และสถานีบ้านโป่ง ที่สำคัญต่อชุมชนมอญบริเวณนี้ ชาวบ้านม่วงมิได้รับผลกระทบนักในระยะแรก เพราะอยู่อีกฟากแม่น้ำ ตรงข้ามกับสถานีนครชุมน์ ชุมชนบ้านม่วงยังดำรงอยู่ในลักษณะเดิม เพราะอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมทางบกพัฒนาช้ากว่าจุดอื่นๆ

ชาวบ้านม่วงอยู่ทางฝั่งที่มีการพัฒนาคมนาคมทางบกช้า ถนนเลียบริมแม่น้ำสร้างเมื่อ 8 ปีที่แล้ว และสะพานใหญ่เหนือตลาดบ้านโป่งเชื่อม 2 ฝั่ง เพิ่มสร้างเมื่อ 7 ปีที่แล้ว ชุมชนบ้านม่วง จึงเปิดสู่ภายนอกมากขึ้นแต่การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านม่วงได้เกิดขึ้นรวดเร็วมาก่อนหน้านี้แล้ว

ระยะหลังรัฐมีส่วนสำคัญในการกำหนดการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นมาก เพื่อพัฒนาท้องถิ่น แต่ในขณะเดียวกันก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในท้องถิ่น

ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ทางราชการให้อินทราตบวิรัชที่เอกชนดูตทรายในแม่น้ำแม่กลอง รัฐได้ก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และมีการตั้งโรงงานน้ำตาลหลายโรง ริมน้ำแม่กลองตอนบน ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตและคุณภาพพื้นฐานของชาวบ้านม่วง

การดูตทรายเท่าที่ผ่านมามดูไปอย่างมากมาย ทรายแม่น้ำแม่กลองที่เป็นหาดทรายสีขาว สะอาด สวย การดูตทรายทำให้หาดทรายมีผลตลอด 2 ฝั่ง ที่ชาวบ้านมักลงมาตักน้ำไว้ดื่ม ไว้มีน็ด ไว้เล่นสงกรานต์หรือเดินทางพักผ่อนหายไปไม่มีอีก การดูตทรายนั้นดูตทรายประมาณ 20 ปีเศษ บางแห่งดูตทรายจนถึงหินดาโผล่ขึ้นมา มีผลให้ตลิ่งสองฝั่งพังทลายมาก ตลิ่งจะสูงขึ้นไม่มีที่ลาด ทำให้ระดับน้ำมนแม่น้ำแม่กลองลดต่ำลงไปมากยิ่งขึ้น เมื่อเวลาฤดูน้ำ ระดับน้ำจะสูงไม่พอจะไหลเข้าคลองคูคูที่นาเหมือนเดิม ชาวบ้านไม่มีปลานานชนิดเหมือนเดิม เพราะโรงงานน้ำตาลปล่อยน้ำเสียปลาตาย ไม่มีฤดูน้ำหลากท่วมนาเอาปุ๋ยมาให้ความอุดมสมบูรณ์แก่ต้นไม้พืชผลชาวบ้านอีก

ชาวบ้านเขตชลประทานเท่านั้นที่สามารถทำนาได้ 2 ครั้ง จากเดิมที่เคยทำได้ครั้งเดียว แต่การทำนาระยะหลังต้องใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ และยากำจัดแมลงมาก ต้นทุนสูง ชีวิตชาวนายังสามารถพัฒนาให้ร่ำรวยได้

ชาวบ้านม่วงจึงเริ่มออกจากหมู่บ้าน โดยเฉพาะคนในวัยเรียนและทำงาน เพื่อศึกษาต่อและหางานทำงานในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ชาวบ้านจึงเหลือแต่ผู้เฒ่าผู้แก่และเด็กบางครั้งก็ไปตั้งถิ่นฐานที่อื่นบ้านเรือนไทยก็ขายหรือรื้อถอนไป ทำให้ปัจจุบันบ้านเรือนไทยที่บ้านม่วงดูน้อยลง

โครงสร้างทางสังคม และความร่วมมือในชุมชนบ้านม่วง

วัดและสงฆ์ จัดเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญของหมู่บ้านชาวมอญแห่งนี้ เพราะนอกจากเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่ชาวบ้านเข้ามาพบปะร่วมมือกันประกอบพิธีทางพุทธศาสนาแล้ว กิจกรรมที่กระทำร่วมกันไม่ว่าการเตรียมอาหารจัดและตกแต่งสถานที่ เพื่อใช้ในงานพิธีในเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นที่วัด ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ย้ำเน้นความรู้สึกของความเป็นคนบ้านเดียวกัน และยังเมื่อเป็นงานพิธีใหญ่ ๆ อย่างเทศน์มหาชาติ หรืองานทอดกฐิน ซึ่งมีชาวบ้านจากชุมชนอื่นเข้ามาร่วมด้วย ความรู้สึกของความเป็นคนบ้านเดียวกัน และยังเมื่อเป็นงานพิธีใหญ่ ๆ อย่างเทศน์

มหาชาติ หรืองานทอดกฐิน ซึ่งมีชาวบ้านจากชุมชนอื่นเข้ามาร่วมด้วย ความรู้สึกของความเป็นชาวบ้านม่วงในฐานะที่เป็นเจ้าภาพ ก็ยิ่งแสดงออกด้วยการร่วมแรงร่วมใจกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้พร้อมเพรียงและเพียงพอสำหรับแขกหรือที่มาจากหมู่บ้านอื่น มิเช่นนั้นจะอับอายหรือเสียหน้าได้ในแง่นี้วัดและการจัดเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้พร้อมสำหรับรองรับการจัดพิธีกรรมสำคัญทางพุทธศาสนาจึงหมายถึงหน้าตาของชุมชนหมู่บ้าน

ยิ่งในสมัยก่อนที่วัดม่วงยังเป็นสถานศึกษาเล่าเรียนของเด็กชายในหมู่บ้าน เป็นที่สะสมความรู้ต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกแก่การดำรงชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรมมอญในสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น ที่การพึ่งพาอาศัยสังคมเมืองยังไม่มากอย่างทุกวันนี้ วัดม่วงจึงมีฐานะเป็นศูนย์กลางทางภูมิปัญญาสำหรับชาวมอญบ้านม่วงอย่างเห็นได้ชัดเจน และเมื่อต่อมาใน พ.ศ. 2565 จะได้มีการจัดตั้งโรงเรียนวัดม่วงอย่างเป็นทางการ เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในสมัยนั้นก็มิบทบาทอย่างสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างชาวบ้านและทางราชการแม้ว่าโรงเรียนที่สร้างขึ้นจะไม่ได้ใช้พระสงฆ์เป็นผู้สอนเหมือนเมื่อก่อนหน้านั้น แต่โรงเรียนก็ตั้งอยู่ภายในเขตวัด ได้รับการสนับสนุนต่าง ๆ จากวัด (โดยเจ้าอาวาส) อยู่อย่างสม่ำเสมอ เด็กชายที่เรียนหนังสือร่วมกับเด็กหญิงในสมัยนั้น จึงมักจะถูกผู้ปกครองนำฝากแก่เจ้าอาวาสให้เป็นลูกศิษย์พระเพื่อเรียนรู้สิ่งอันพึงมีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตตามวัฒนธรรมมอญที่เคยสืบทอดกันมา อาทิเช่น ภาษามอญ บทสวดมนต์ (แบบมอญ) การคิดเลข หรือ สูตรคูณแบบมอญ ฯลฯ เพิ่มเติมจากการเรียนภาษาไทยในโรงเรียนไปพร้อม ๆ กับการปรนนิบัติพระสงฆ์

และตามประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ลูกผู้ชายทุกคนในหมู่บ้านจะได้รับการคาดหวังว่า จะต้อง “บทเรียน” เมื่ออายุครบ 20 ปี ย่อมยิ่งทำให้วัดและพระสงฆ์มีอิทธิพลต่อความคิดและโลกทัศน์ของชาวบ้านม่วงเป็นอย่างมาก พระสงฆ์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าอาวาส จึงมีสถานภาพของการเป็นผู้นำที่นอกเหนือไปจากการเป็นผู้นำเพียงการเป็นประธานประกอบพิธีกรรมทางศาสนาด้วยเหตุนี้ ความเห็นของเจ้าอาวาสที่มีต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดว่าเป็นคนดีหรือไม่ เหมาะสมกับตำแหน่งที่ครอบครองหรือไม่จึงมีความหมายต่อการตัดสินใจเลือกของชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยอดีต และมีผลกระทบต่อโอกาสที่บุคคลที่เสนอดัวลงสมัครในตำแหน่งผู้นำต่าง ๆ ของหมู่บ้านด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้นำที่อยู่ในตำแหน่งนี้เป็นทางการของบ้านม่วงทุกตำแหน่งไม่ว่าจะเป็น กำนันผู้ใหญ่บ้าน การลงสมัครของเขาล้วนแต่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าอาวาส ซึ่งก็จะสอดคล้องกับความเห็นและตัดสินใจเลือกของชาวบ้านส่วนใหญ่

เพื่อพิจารณาตัวบุคคลที่เป็นผู้นำที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านจากอดีตถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเกือบทั้งหมดเป็นผู้ชายที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้วมีครอบครัว ซึ่งถือกันว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นผู้ใหญ่ที่เพียงพอที่จะเข้าครอบครองตำแหน่งผู้นำได้ เพราะตามประเพณีแล้วสถานภาพของผู้ชายจะเหนือกว่าสถานภาพของผู้หญิง แต่การที่มักนิยมที่จะให้ผู้ชายเข้ามาอาศัยหรือตั้งบ้านเรือนภายหลังการแต่งงานในบ้านหรือในที่ดินของญาติฝ่ายหญิง ผู้ชายจึงต้องยกเกวียนญาติฝ่ายหญิง และในช่วงของเทศกาลทางศาสนาและงานรื่นเริง อย่างสงกรานต์ ผู้หญิงจะได้รับโอกาสที่เปิดให้แสดงความสามารถในการเป็นผู้นำจัดกิจกรรมรื่นเริงต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดเตรียมอาหารสำหรับถวายพระสงฆ์ที่วัด และเลี้ยงดูแขกหรือที่มาเที่ยวเตร่เยี่ยมเยียน หรือร่วมรื่นเริงกับการละเล่นต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสังคมชาวมอญ ชุมชนบ้านม่วงตั้งแต่ครั้งอดีตมิได้กีดผู้หญิงไว้ให้เป็นเบี้ยล่างตลอดเวลา

ดังนั้น เมื่อทางราชการได้ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีเพื่อทำหน้าที่อาสาพัฒนาขึ้น ผู้นำกลุ่มสตรีท่านหนึ่งก็ได้แสดง ความสามารถในการเป็นผู้นำให้ประจักษ์ จนภายหลังได้รับกาเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านเมื่อพิจารณาคุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นผู้หญิงท่านนี้ จะพบว่า มีอายุเลยวัยกลางคน เป็นผู้สมรสและมีบุตรแล้ว มีฐานะมั่นคง เป็นผู้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ราชการ และชาวบ้านได้ดีเป็นแม่บ้านในงานจัดเตรียมอาหารเพื่อเลี้ยงแขกหรือที่ร่วมงานพิธีที่ทางวัดจัดขึ้น สามารถทำตัวให้เข้ากับชาวบ้านทั่วไปและผู้อาวุโสในหมู่บ้าน จนได้รับการยอมรับทั้งจากเจ้าอาวาสและผู้คนทั่วไปในหมู่บ้าน

ในปัจจุบันตำบลบ้านม่วงแบ่งเขตการปกครองเป็น 6 หมู่บ้าน จึงมีผู้นำทางการเป็นตำแหน่งกำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 5 คน บริเวณที่เรียกว่าบ้านม่วงจะครอบคลุมเขตปกครอง 3 หมู่ คือหมู่ที่ 3,4 และ 5 มีสภาตำบลเป็นองค์กรสำคัญในการกำหนดและจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตำบลและหมู่บ้านต่าง ๆ ที่อยู่ในตำบล

ในส่วนของหน่วยราชการอื่น ๆ นั้น ปัจจุบันนอกจากมีโรงเรียนวัดม่วงเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการทางด้านการศึกษาให้แก่เด็ก ๆ ในชุมชนแล้วยังมีสถานีอนามัยตำบลบ้านม่วง รับผิดชอบงานทางด้านสาธารณสุข อีกด้วย

การประกอบอาชีพ

อาชีพหลัก ทำนา และอาชีพเสริม คือ ค้าขายและรับจ้าง

เส้นทางการคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ชุมชน

- รถยนต์ จากตัวเมืองราชบุรีไปตามทางหลวงหมายเลข 4 แล้วแยกเข้าอำเภอบ้านโป่ง ไปตามทางหลวงหมายเลข 3089 (โคกสูง-เบิกไพร) (ทางไปถ้ำเขาช่องพราน) จากนั้นข้ามสะพาน

แม่น้ำแม่กลองตรงไปประมาณ 7 กิโลเมตรและจากปากทางแยกเข้าไปอีก 2.5 กิโลเมตร ก็จะถึงพิพิธภัณฑ

- รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ นั่งรถสายกรุงเทพฯ-กาญจนบุรีมาลงที่อำเภอบ้านโป่ง แล้วนั่งรถโดยสารประจำทางสายบ้านโป่ง-โพธาราม มาลงที่หน้าวัดม่วง

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

ภาพ 3 แสดงพระเจดีย์มอญ

เป็นเจดีย์ทรงกลมแบบเจดีย์มอญ เจดีย์ประธานมีขนาดใหญ่ตั้งอยู่ภายในเขตกำแพงแก้ว องค์ระฆังรูปทรงคล้ายจอมแห มีการตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นสังวาลและการทาสี ส่วนยอดเป็นปล้องไฉนขนาดใหญ่ ปลียอดมีลวดลายปูนปั้นประดับบนสุดมีฉัตรโลหะปักอยู่ เจดีย์บริวารเป็นเจดีย์ขนาดเล็กจำนวน 3 องค์เรียงกันเป็นแถว ก่ออิฐถือปูนประดับกระเบื้องลักษณะรูปทรงคล้ายกับเจดีย์ประธาน แต่บริเวณองค์เจดีย์ไม่มีลวดลายปูนปั้นตกแต่ง

ภาพ 4 แสดงวัดม่วง

เป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีพระอุโบสถ หน้าบันปูนปั้นลวดลายเรขาคณิตระบายสีคล้ายรูปมังกร กรอบประตูเขียนเป็นรูปชู้ม บานประตูเป็นไม้ มีภาพเขียนสีเป็นทวารบาลรูปยักษ์ยืนถืออาวุธเหยียบอยู่บนสัตว์พาหนะบนผนังด้านหน้าพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรม พระอุโบสถวัดม่วง สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2427 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และอาจได้รับการปฏิสังขรณ์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2469 ตามอักษรที่ระบุไว้ที่ชู้มประตูกำแพงแก้ว

ภาพ 5 แสดงศูนย์มอญศึกษา

เป็นแหล่งศูนย์กลางการศึกษาแห่งใหม่ที่ตั้งอยู่ริมน้ำแม่กลอง อันมีชุมชนมอญอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาสืบมาจนปัจจุบันศูนย์ดังกล่าวจะเริ่มดำเนินการโดยพระสงฆ์และชาวบ้านในชุมชนมอญจากวัดม่วงก่อนเป็นเบื้องต้น จากนั้นก็จะขยายขอบเขตออกไปให้ครอบคลุมชุมชนมอญทั่วประเทศ โดยการให้ความรู้จะเน้นให้เห็นภาพรวมทางประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งยังมีชีวิตอยู่ในชุมชนหมู่บ้าน ควบคู่ไปกับการชมพิพิธภัณฑ์ เช่น จะมีการนำเอาอาหารตามฤดูกาล ตลอดจนสินค้าท้องถิ่นมาขายเพื่อหารายได้แก่คนท้องถิ่น และมีการนำนักท่องเที่ยวชมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ชุมชน วัด ตลอดจนแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่อยู่สองฝั่งน้ำแม่กลอง ตั้งแต่เขตอำเภอบ้านโป่งไปจนถึงอำเภอโพธารามด้วย

ภาพ 6 แสดงพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง

ด้วยความร่วมมือระหว่างวัดม่วง ชาวบ้านม่วง และมหาวิทยาลัยศิลปากร ในการรวบรวม และจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ พิพิธภัณฑ์เปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536 โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด สืบกว่าปีที่ผ่านมา พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง ได้ให้บริการความรู้เรื่องมอญ ทั้งแก่ชุมชนบ้านม่วงและชุมชนโดยรอบในละแวกใกล้เคียงที่วลุ่มน้ำแม่กลอง รวมถึงนักท่องเที่ยวที่สนใจ อย่างไรก็ตามหลังจากสร้างและเปิดพิพิธภัณฑ์แล้ว มีชาวบ้านเห็นคุณค่าและความสำคัญจึง นำเอาโบราณวัตถุทั้งทางโบราณคดีและชาติพันธุ์มาอุทิศให้กับทางวัด เพื่อให้เก็บไว้จัดแสดงอีกมากมาย จึงเกิดปัญหาที่จะต้องก่อสร้างและต่อเติมอาคาร รวมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาการจัดแสดง สอดคล้องกับสิ่งของที่ได้รับมา จึงมีการปรับปรุงการจัดแสดงเนื้อหาในพิพิธภัณฑ์ ควบคู่ไปกับการขยายความสำคัญของพิพิธภัณฑ์ขึ้นเป็น "ศูนย์มอญศึกษา" ด้วยความช่วยเหลือของมูลนิธิเล็ก ประไพ วิริยะพันธ์และมติชน

ภาพ 7 แสดงกลุ่มพัฒนาอาชีพผ้าผอมอุทอมมือ

ศูนย์พัฒนาอาชีพผ้าผอมอุทอมมือ จัดตั้งขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านได้เรียนรู้การทอผ้าเพื่อหารายได้เสริมจากการทำนา โดยกลุ่มพัฒนาอาชีพได้มีการทอผ้าที่มีอายุตกทอดมากกว่า 300 ปี ภายในได้เปิดแสดงการทอผ้า และจำหน่ายผ้าผอมอุทอม เป็นสินค้าที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(จินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช, 2534) ทำวิจัยเรื่อง ชีตความสามารถทางสังคมของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานศึกษาเฉพาะกรณีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานครพบว่าระดับความหนาแน่นในปัจจุบันของวัดพระศรีศาสดารามอยู่ในระดับ 24.30 ตารางเมตรต่อคน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อระดับความหนาแน่นระหว่าง 14-26 ตารางเมตรต่อคน เฉลี่ย 18.61 ตารางเมตรต่อคน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ประเภทนักท่องเที่ยวระยะเวลาในการเข้าชม ระยะห่างจากกลุ่มข้างเคียง สภาพแวดล้อมทางกายภาพและอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบจำลองในการพยากรณ์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อระดับความหนาแน่นบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นต่อน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ระดับความหนาแน่นที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจได้แก่ระยะห่างจากกลุ่มข้างเคียงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อายุ เพศ สิ่งอำนวยความสะดวก และระยะเวลาในการชมวัด จากแบบจำลองในการพยากรณ์ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อระดับความหนาแน่นสามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะได้ กล่าวคือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรประชาสัมพันธ์ให้

นักท่องเที่ยวทราบถึงระเบียบและการปฏิบัติตนขณะอยู่ในวัด และเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาหลายกลุ่มหรือหลายหมู่คณะในเวลาเดียวกัน ก็ควรจัดเจ้าหน้าที่คอยสอดส่องดูแลเป็นพิเศษเพื่อมิให้เกิดความแออัดหรือพลุกพล่านเกินไป ปรับปรุงที่จำหน่ายตั๋วให้เป็นที่สังเกตเห็นได้ง่าย การเปิดจำหน่ายตั๋วตลอดเวลาตั้งแต่ 08.30 – 1530. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก คู่มือที่ทางวัดแจกให้แก่นักท่องเที่ยวควรจัดทำเป็นหลาย ๆ ภาษา

(สุรศักดิ์ ขุนณรงค์, 2539, หน้า 131-133) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษากรณี แหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ถ้ำเขาบิน ถ้ำจอมพล ถ้ำเขาช่องพราน และถ้ำเขาสูง จำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความผันแปรทางเดียว และการวิเคราะห์การผันแปรและการจำแนกพหุ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ ภายในถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง สำหรับการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 อาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอายุ รายได้ ต่อเดือน ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(นาคม อธิสุวรรณจักร, 2541) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง สำหรับการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว พบว่า อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยพบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี

ดังนี้ คือ ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดงบประมาณและบุคลากรในการจัดการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนขาดการให้ความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างประชาชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกประการหนึ่ง คือ ประชาชนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผน การจัดการดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวรวมถึงไม่มีหน่วยงานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อที่เข้าใจและพบเห็นได้ง่ายโดยเฉพาะโทรทัศน์ ทำการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนให้ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น

(สถาพร ทองแดง, 2547) ได้ทำการศึกษาศักยภาพชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยภูถ้ำงา ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีศักยภาพด้านความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่อนข้างมาก เนื่องจากมีความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อมของคนในชุมชนค่อนข้างมาก เนื่องจากคนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยอมรับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากการประชุม อบรมและศึกษาดูงาน การจัดองค์กรและบริหารจัดการมีศักยภาพค่อนข้างน้อย เนื่องจากโครงสร้างองค์กรมีประสิทธิภาน้อย มีการควบคุมกฎระเบียบและข้อปฏิบัติค่อนข้างน้อย การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก การจัดการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกมีน้อย การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการค่อนข้างมาก การจัดการด้านการตลาดมีน้อยและการจัดการด้านการลงทุนค่อนข้างน้อย ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีน้อย เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการประชุมและช่วยเหลือแรงงานค่อนข้างมาก ร่วมเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม และการรักษาปฏิบัติปานกลาง การร่วมลงทุนในกิจกรรมร่วมวางแผน ร่วมกำหนดระเบียบและร่วมประเมินผลกิจกรรมมีน้อย ศักยภาพด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน พบว่ามีปานกลาง เนื่องจากการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านอาชีพ การบริหารจัดการ และการสนับสนุนเงินทุนมีปานกลาง การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดมีน้อย และพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่าโครงสร้างองค์กรในการบริหารจัดการมีประสิทธิภาน้อย คนในชุมชนขาดความรู้ความชำนาญในการบริหาร

จัดการธุรกิจการท่องเที่ยว คนในชุมชนมีส่วนร่วมน้อยและการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนขาดการประสานงานและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดอยภูลังกา ดังนี้ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร โดยไม่ยึดติดกับระบบผู้ทำเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถและ มีความพร้อมที่จะทำงานมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนาศักยภาพของชุมชนด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ควร ส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนในจังหวัดใกล้เคียง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อแสดงความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาให้มีความเหมาะสม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การทดสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่จะใช้ในการนำเสนอรายงานวิจัย รวมถึงข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ เอกสารอื่น ๆ ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการอธิบายผลการวิจัยให้มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม คือ

- ประชาชนในท้องถิ่น (ประชาชนในพื้นที่) ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปและอาศัยอยู่ในชุมชนมอญบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ไม่ต่ำกว่า 1 ปี มีทั้งหมด 3,318 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนวณจากสูตรสำหรับใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ TARO YAMANE (Yamane, 1967, หน้า 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % มีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยคำนวณตามวิธีดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนของประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างซึ่งในที่นี้คือ 0.05

เมื่อแทนค่าในสูตรดังกล่าวโดยกำหนด $N = 3,318$ และ $e = 0.05$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{3,318}{1 + (3,318 \times 0.05^2)} \\ &= 394.76 \\ &= 395 \end{aligned}$$

เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีจำนวน 395 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามอีก 5 ท่าน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยตรง จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประเมิน (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดน้ำหนักตามระดับของความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะประชากรศาสตร์ จำนวน 5 ข้อประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน การศึกษา โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้ผู้ตอบตรวจสอบรายการด้วยตนเอง (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมอญบ้านม่วง 4 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าของ (Rating Scales) ที่มีค่าประเมินเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์น้ำหนักแต่ละตัวเลือกดังนี้

ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า มีความคิดเห็นด้วยมาก	ให้	4 คะแนน
ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า มีความคิดเห็นด้วยน้อย	ให้	2 คะแนน
ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนมอญตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การทดสอบเครื่องมือ

เพื่อทำการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลและให้ผลการวิจัยถูกต้องและน่าเชื่อถือได้มากที่สุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้วนำไปให้คณะกรรมการควบคุมเพื่อตรวจสอบเนื้อหา
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ด้านการท่องเที่ยว และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิพินิจ (Face Validity) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 นำมาเป็นข้อคำถาม
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและไปทดลอง (Try Out) โดยทำการทดลองใช้กับประชากรที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อคำถามรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item Correlation) จากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถาม
4. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับประชากรที่คล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.70

- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.8477
 - ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านวัฒนธรรม เท่ากับ 0.8620
 - ค่าความเชื่อมั่นของด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี เท่ากับ 0.7429
 - ค่าความเชื่อมั่นของด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 0.8031
 - ค่าความเชื่อมั่นของด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เท่ากับ 0.7523
5. นำแบบสอบถามที่มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีการดำเนินเป็นขั้นตอน ดังนี้
 - ทำการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ก่อนดำเนินการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพพื้นที่ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน มอญบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
 - ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่ทำการศึกษา โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากนั้นให้กรอกแบบสอบถามแล้วรวบรวมคืน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
3. เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาคัดเลือก จัดระเบียบ จัดกลุ่มข้อมูล ล้วนนำมาวิเคราะห์และประมวลผล ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มอายุประชากร โดยให้กลุ่มที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนน้อย จึงนำมารวมในกลุ่มอายุ 41-50 ปี ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Static Package for the Social Science :Spss) โดยผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังต่อไปนี้มาทำการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) ได้นำมาประเมิน Rating Scale ในระดับต่างกันซึ่งเกณฑ์การแปรผลนั้นผู้วิจัยได้ใช้สูตร ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนระดับชั้น}}$$

$$= \frac{(5 - 1)}{5}$$

$$= 0.8$$

เกณฑ์การแปรผล จึงกำหนดได้ดังนี้

1.00 - 1.80	อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด
1.81 - 2.60	อยู่ในเกณฑ์	น้อย
2.61 - 3.40	อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
3.41 - 4.20	อยู่ในเกณฑ์	มาก
4.21 - 5.00	อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด

3. การทดสอบสมมุติฐาน สถิติที่ผู้ศึกษาเลือกใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐาน คือ การทดสอบสถิติที (t-test), การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้สถิติ LSD (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

การศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 400 คนโดยการเก็บแบบสอบถามแบบบังเอิญ โดยกระจายแบบสอบถามให้ทั่วตาม หมู่บ้านตำบลบ้านม่วง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	178	44.5
หญิง	222	55.5
รวม	400	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 21 ปี	38	9.5
21-30 ปี	72	18.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
31-40 ปี	182	45.5
41- 50 ปี	108	27.0
รวม	400	100.0
อาชีพ		
เกษตรกร	44	11.0
รับจ้างทั่วไป	118	29.5
นักเรียน/ นักศึกษา	50	12.5
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	63	15.8
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	21	5.3
พนักงาน/ ลูกจ้างบริษัท	75	18.8
แม่บ้าน	29	7.3
รวม	400	100.0
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	101	25.3
5,000 – 10,000 บาท	205	51.3
10,001 – 15,000 บาท	71	17.8
สูงกว่า 15,000 บาท	23	5.8
รวม	400	100.0
การศึกษา		
ประถมศึกษา	118	29.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	135	33.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	125	31.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	22	5.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5

อายุ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 41- 50 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และกลุ่มอายุ 21-30 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ส่วนกลุ่มอายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

อาชีพ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากมีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอาชีพพนักงาน/ ลูกจ้างบริษัท จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 กลุ่มอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 กลุ่มอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา และกลุ่มอาชีพเกษตรกร จำนวน 50 และ 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 และ 11.0 ตามลำดับ กลุ่มอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ส่วนกลุ่มอาชีพแม่บ้าน และอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนเท่ากับ จำนวน 29 และ 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และ 5.3 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากมีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 กลุ่มรายได้เฉลี่ย 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 15,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

การศึกษา พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประถมศึกษา มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ จำนวน 125 และ 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และ 29.5 ตามลำดับ ส่วนระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในท้องถิ่นทั้งหมด 400 คน ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	n = 400		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ด้านวัฒนธรรม โดยรวม	2.66	0.84	ปานกลาง
1. การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ภาษามอญของชาวมอญ	2.66	1.48	ปานกลาง
2. การเผยแพร่ความรู้ หรือบันทึกประวัติทางวัฒนธรรมมอญแก่คนอนุชนรุ่นหลัง	2.95	1.18	ปานกลาง
3. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชนชาติมอญที่อาศัย สายน้ำในการสัญจรในอดีต	2.37	1.07	น้อย
4. การส่งเสริมการขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวมอญ เช่น การส่งข้าวแช่ การเล่นสะบ้า หลุมมอญ คำโพธิ์ โยทราย ฯลฯ	2.81	0.74	ปานกลาง
5. การอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ของชาวมอญ	2.50	0.97	น้อย

ตาราง 2 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	n = 400		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวม	2.95	0.71	ปานกลาง
11. สภาพทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.13	1.15	ปานกลาง
12. สิ่งก่อสร้างสมดุลกับธรรมชาติและกลมกลืนกัน	3.07	1.07	ปานกลาง
13. การจัดเก็บและกำจัดขยะในแหล่งท่องเที่ยว	3.12	0.71	ปานกลาง
14. ความเหมาะสมของที่ตั้งและจำนวนถังรองรับขยะ	3.06	0.67	ปานกลาง
15. ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์น้ำ	2.34	0.91	น้อย
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวม	3.72	0.57	มาก
16. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายต้อนรับเข้าสู่แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ป้ายชี้ทางแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ	4.07	0.69	มาก
17. ด้านการเข้าถึงและระบบการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนที่จอดรถ ทางเดิน	4.00	0.65	มาก
18. ด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ร้านค้า ร้านอาหารฯ	3.48	0.74	มาก
19. ด้านสิ่งประกอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟ ฯลฯ	3.45	0.76	มาก
20. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดรับแจ้งเหตุ	3.60	0.91	มาก
ความคิดเห็น โดยรวม	3.13	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านวัฒนธรรม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องการเผยแพร่ความรู้ หรือ

บันทึกประวัติทางวัฒนธรรมมอญแก่คนอนุชนรุ่นหลัง เรื่องการส่งเสริมการขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวมอญ เช่น การส่งข้าวแช่ การเล่นสะบ้า หลุมมอญ ค้าโพธิ์ ไรยทราย ฯลฯ และเรื่องการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ภาษามอญของชาวมอญ ($\bar{X} = 2.95$ 2.81 และ 2.66 ตามลำดับ) และอยู่ในระดับน้อย คือ เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรม สำหรับเยาวชน ของชาวมอญ และเรื่องส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชนชาติมอญที่อาศัย สายน้าในการสัญจรในอดีต ($\bar{X} = 2.50$ และ 2.37 ตามลำดับ)

ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก คือ เรื่องเขตประวัติศาสตร์มีความสง่างามเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนกับงานศิลปกรรมและโบราณคดี และเรื่องการอธิบายความหมายและร่องรอยประวัติศาสตร์อย่างชัดเจน เช่น เอกสารใบปลิว แผ่นพับ ($\bar{X} = 3.49$ และ 3.46 ตามลำดับ) และอยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องทำนุบำรุงรักษาสภาพเดิมทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องปรับปรุงและดูแลสภาพพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และเรื่องเจ้าหน้าที่ให้สามารถอธิบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และโบราณคดีให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างละเอียด ($\bar{X} = 3.39$ 3.03 และ 2.77 ตามลำดับ)

ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องสภาพทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เรื่องการจัดเก็บและกำจัดขยะในแหล่งท่องเที่ยว เรื่องสิ่งก่อสร้างสอดคล้องกับธรรมชาติและกลมกลืนกัน และเรื่องความเหมาะสมของที่ตั้งและจำนวนถังรองรับขยะ ($\bar{X} = 3.13$ 3.12 3.07 และ 3.06 ตามลำดับ) และอยู่ในระดับน้อย คือ เรื่องความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.34$)

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง โดยเรื่องที่ได้เห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายต้อนรับ

เข้าสู่แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ป้ายชี้ทางแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมาคือ เรื่องด้านการเข้าถึงและระบบการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน ที่จอดรถ ทางเดิน ($\bar{X} = 4.00$) เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดรับแจ้งเหตุ ($\bar{X} = 3.60$) และเรื่องด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ร้านค้า ร้านอาหารฯ ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนเรื่องด้านสิ่งประกอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟ ฯลฯ ($\bar{X} = 3.45$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตาราง 3 แสดงสรุประดับระดับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	n = 400		ระดับความคิดเห็น
	\bar{X}	S.D.	
ด้านวัฒนธรรม	2.66	0.84	ปานกลาง
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.23	0.61	ปานกลาง
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.95	0.71	ปานกลาง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	0.57	มาก
รวม	3.13	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยเรื่องที่เห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$) และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการศึกษา ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้ศึกษาเลือกใช้สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบสถิติที (t-test), การวิเคราะห์ความแปรปรวนหนึ่งทาง (One-way ANOVA) เมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากร ผู้ศึกษาจะทำการทดสอบความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ทั้งนี้การพิสูจน์สมมติฐาน จะใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในท้องถิ่นที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

เพศ

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรมด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ชาย (n=178)		หญิง (n=222)		t-value	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	ด้านวัฒนธรรม	2.64	.88	2.67		
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.22	.64	3.24	.58	-0.409	.683
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.94	.73	2.94	.69	0.042	.966
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	.60	3.72	.55	-0.150	.881
รวม	3.13	.52	3.14	.50	-0.309	.758

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อายุ

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 21 ปี (n=38)		21-30 ปี (n=72)		31-40 ปี (n=182)		41- 50 ปี (n=108)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวัฒนธรรม	2.90	1.01	2.80	0.81	2.66	0.80	2.47	0.82
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.34	0.71	3.32	0.55	3.22	0.60	3.13	0.59
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.99	0.91	3.03	0.73	2.94	0.65	2.87	0.71
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.82	0.63	3.73	0.57	3.70	0.54	3.70	0.58
รวม	3.26	0.64	3.22	0.47	3.13	0.50	3.04	0.48

จากตาราง 5 กลุ่มอายุต่ำกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงเป็น ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 2.99 2.90 ตามลำดับ กลุ่มอายุ 21 – 30 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 รองลงมาเป็นด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 3.03 2.80 ตามลำดับ กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงเป็น ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 2.94 2.66 ตามลำดับ กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รอง

ลงเป็น ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.13 2.87 2.47 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตาม อายุ

ความคิดเห็นต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F-Ratio	p
1. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	7.464	3	2.488	3.581	.014*
	ภายในกลุ่ม	275.127	396	0.695		
	รวม	282.591	399			
2. ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี	ระหว่างกลุ่ม	2.098	3	0.699	1.904	.128
	ภายในกลุ่ม	145.457	396	0.367		
	รวม	147.555	399			
3. ด้านธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.274	3	0.425	0.837	.474
	ภายในกลุ่ม	200.938	396	0.507		
	รวม	202.212	399			
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	0.440	3	0.147	0.451	.717
	ภายในกลุ่ม	128.832	396	0.325		
	รวม	129.272	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.055	3	0.685	2.696	.046*
	ภายในกลุ่ม	100.600	396	0.254		
	รวม	102.655	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มี

อายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม	\bar{X}	อายุ			
		ต่ำกว่า 21 ปี (n=38)	21-30 ปี (n=72)	31-40 ปี (n=182)	41- 50 ปี (n=108)
ต่ำกว่า 21 ปี	2.90	-	.10	.24	.43*
21-30 ปี	2.80	-	-	.14	.33*
31-40 ปี	2.66	-	-	-	.19
41- 50 ปี	2.47	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุอยู่ในกลุ่ม 41-50 ปี มีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม แตกต่างจากกลุ่มอายุต่ำกว่า 21 ปี และกลุ่มอายุ 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาชีพ

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	เกษตรกร (n=44)		รับจ้างทั่วไป (n=118)		นักเรียน/ นักศึกษา (n=50)		ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว (n=63)		ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (n=21)		พนักงาน/ ลูกจ้าง บริษัท (n=75)		แม่บ้าน (n=29)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวัฒนธรรม	2.95	0.73	2.67	0.90	2.65	0.92	2.73	0.94	2.67	0.79	2.55	0.65	2.25	0.70
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.40	0.65	3.15	0.64	3.16	0.62	3.30	0.63	3.41	0.39	3.23	0.53	3.08	0.52
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.21	0.67	2.93	0.63	2.86	0.91	3.09	0.74	2.83	0.63	2.87	0.61	2.74	0.80
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	0.59	3.66	0.55	3.87	0.67	3.78	0.58	3.63	0.54	3.72	0.45	3.97	0.51
รวม	3.26	0.50	3.10	0.51	3.13	0.58	3.22	0.56	3.13	0.38	3.09	0.42	3.01	0.49

จากตาราง 8 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านโดยรวมพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 รองลงมาเป็น อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัท/ลูกจ้างบริษัท แม่บ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 3.13 3.10 3.09 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามอาชีพ

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F-Ratio	p
1. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	10.023	6	1.670	2.409	.027*
	ภายในกลุ่ม	272.568	393	.694		
	รวม	282.591	399			
2. ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ระหว่างกลุ่ม	4.165	6	0.694	1.903	.079
	ภายในกลุ่ม	143.390	393	0.365		
	รวม	147.555	399			
3. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	6.514	6	1.086	2.180	.044*
	ภายในกลุ่ม	195.698	393	0.498		
	รวม	202.212	399			
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	6.177	6	1.030	3.287	.004*
	ภายในกลุ่ม	123.095	393	0.313		
	รวม	129.272	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.981	6	0.330	1.289	.261
	ภายในกลุ่ม	100.674	393	0.256		
	รวม	102.655	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่าประชาชนในท้องถิ่นที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($F = 1.289$, $p = .261$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มี

อาชีพต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

รายได้

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท (n=101)		5,000 – 10,000 บาท (n=205)		10,001 – 15,000 บาท (n=71)		สูงกว่า 15,000 บาท (n=23)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	ด้านวัฒนธรรม	2.83	0.89	2.66	0.82	2.45	0.77	2.50
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.29	0.66	3.25	0.61	3.04	0.51	3.30	0.53
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.14	0.68	2.95	0.67	2.70	0.70	2.73	0.92
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.65	0.64	3.69	0.51	3.88	0.59	3.79	0.63
รวม	3.23	0.54	3.14	0.49	3.01	0.45	3.08	0.57

จากตาราง 10 ประชาชนในท้องถิ่นที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านโดยรวมพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นโดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 รองลงมาคือ ประชาชนที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท สูงกว่า 15,000 บาท และ 10,001 – 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 3.08 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตาม รายได้

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F-Ratio	p
1. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	6.461	3	2.154	3.089	.027*
	ภายในกลุ่ม	276.130	396	0.697		
	รวม	282.591	399			
2. ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ระหว่างกลุ่ม	3.117	3	1.039	2.849	.037*
	ภายในกลุ่ม	144.438	396	0.365		
	รวม	147.555	399			
3. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	9.362	3	3.121	6.408	.000*
	ภายในกลุ่ม	192.850	396	0.487		
	รวม	202.212	399			
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2.547	3	0.849	2.653	.048*
	ภายในกลุ่ม	126.725	396	0.320		
	รวม	129.272	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.933	3	0.644	2.533	.047*
	ภายในกลุ่ม	100.722	396	0.254		
	รวม	102.655	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกัน

จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	รายได้	\bar{X}	ต่ำกว่า 5,000 บาท (n=101)	5,000 – 10,000 บาท (n=205)	10,001–15,000 บาท (n=71)	สูงกว่า 15,000 บาท (n=23)
ด้านวัฒนธรรม	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.83	-	.17	.37*	.33
	5,000 – 10,000 บาท	2.66	-	-	.21	.16
	10,001 – 15,000 บาท	2.45	-	-	-	-.05
	สูงกว่า 15,000 บาท	2.50	-	-	-	-
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.29	-	.04	.25*	-.01
	5,000 – 10,000 บาท	3.25	-	-	.21*	-.04
	10,001 – 15,000 บาท	3.04	-	-	-	-.26
	สูงกว่า 15,000 บาท	3.30	-	-	-	-
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.14	-	.19*	.44*	.41*
	5,000 – 10,000 บาท	2.95	-	-	.25*	.22
	10,001 – 15,000 บาท	2.70	-	-	-	-.03
	สูงกว่า 15,000 บาท	2.73	-	-	-	-
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.65	-	-.04	-.23*	-.14
	5,000 – 10,000 บาท	3.69	-	-	-.19*	-.10
	10,001 – 15,000 บาท	3.88	-	-	-	.09
	สูงกว่า 15,000 บาท	3.79	-	-	-	-
รวม	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.23	-	.09	.22*	.15
	5,000 – 10,000 บาท	3.14	-	-	.13	.06
	10,001 – 15,000 บาท	3.01	-	-	-	-.07
	สูงกว่า 15,000 บาท	3.08	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า ในภาพรวมประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มรายได้ 10,001 – 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และกลุ่มรายได้ 5,000 – 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มรายได้ 5,000 – 10,000 บาท กลุ่มรายได้ 10,001 – 15,000 บาท และกลุ่มรายได้สูงกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มรายได้ 5,000 – 10,000 บาท แตกต่างจากกลุ่มรายได้ 10,001 – 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และกลุ่มรายได้ 5,000 – 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มรายได้ 10,001 – 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษา

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ประถมศึกษา (n=118)		มัธยมศึกษา ตอนต้น (n=135)		มัธยมศึกษา ตอนปลาย (n=125)		ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (n=22)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวัฒนธรรม	2.45	0.89	2.62	0.73	2.84	0.82	3.00	0.98
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	3.05	0.65	3.18	0.53	3.39	0.57	3.61	0.59
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.78	0.71	2.85	0.68	3.14	0.70	3.26	0.59
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.76	0.63	3.65	0.56	3.77	0.49	3.66	0.68
รวม	3.01	0.56	3.07	0.44	3.28	0.45	3.38	0.56

จากตาราง 13 ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านโดยรวม พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามีความคิดเห็นโดยรวมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 3.07 3.01 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความคิดเห็นของประชาชน ในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F-Ratio	p
1. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	12.236	3	4.079	5.974	.001*
	ภายในกลุ่ม	270.355	396	0.683		
	รวม	282.591	399			
2. ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ระหว่างกลุ่ม	10.947	3	3.649	10.577	.000*
	ภายในกลุ่ม	136.608	396	0.345		
	รวม	147.555	399			
3. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	11.686	3	3.895	8.096	.000*
	ภายในกลุ่ม	190.526	396	0.481		
	รวม	202.212	399			
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	1.171	3	0.390	1.207	.307
	ภายในกลุ่ม	128.101	396	0.323		
	รวม	129.272	399			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	6.684	3	2.228	9.193	.000*
	ภายในกลุ่ม	95.971	396	0.242		
	รวม	102.655	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่าประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มี

การศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน มอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ด้านสิ่งแวดล้อมประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีและด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	การศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษาศึกษา (n=118)	มัธยมศึกษาตอนต้น (n=135)	มัธยมศึกษาตอนปลาย (n=125)	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (n=22)
ด้านวัฒนธรรม	ประถมศึกษา	2.45	-	-.17	-.39*	-.55*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.62	-	-	-.22*	-.38*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.84	-	-	-	-.14
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.00	-	-	-	-
ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประถมศึกษา	3.05	-	-.13	-.34*	-.56*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	3.18	-	-	-.21*	-.43*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.39	-	-	-	-.22
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.61	-	-	-	-
ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ประถมศึกษา	2.78	-	-.07	-.36*	-.48*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.85	-	-	-.29*	-.41*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.14	-	-	-	-.12
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.26	-	-	-	-
รวม	ประถมศึกษา	3.01	-	-.06	-.27*	-.37*
	มัธยมศึกษาตอนต้น	3.07	-	-	-.21*	-.31*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.28	-	-	-	.10
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3.38	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในด้านวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก จำแนกตามการศึกษา เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD พบว่า ในภาพรวมประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน การศึกษา ที่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่น และ 2) ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประชาชนในท้องถิ่นที่พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.5) มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 45.5) อาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 29.5) มีรายได้เฉลี่ย 5,000 – 10,000 บาท (ร้อยละ 51.3) และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 33.8)

2. ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยเรื่องที่เห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.75$) และด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เป็นอันดับสุดท้าย

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีในภาพรวมไม่แตกต่างกัน
2. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกัน
3. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่าง
4. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกัน
5. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ในภาพรวมแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้ศึกษาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ ดังนี้

1. ในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่าความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านวัฒนธรรม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องการเผยแพร่ความรู้ หรือบันทึกประวัติทางวัฒนธรรมมอญแก่คนอนุชนรุ่นหลัง เรื่องการส่งเสริมการขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวมอญ เช่น การส่งข้าวแช่ การเล่นสะบ้า หลุมมอญ ค้าโพธิ์ ไรยทราย ฯลฯ และเรื่องการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ภาษามอญของชาวมอญ และอยู่ในระดับน้อย คือ เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรม สำหรับเยาวชน ของชาวมอญ และเรื่องส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชนชาติมอญที่อาศัย สายนำในการสัญจรในอดีต

ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก คือ เรื่องเขตประวัติศาสตร์ที่มีความสง่างามเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนกับงานศิลปกรรมและโบราณคดี และเรื่องการอธิบายความหมายและร่องรอยประวัติศาสตร์อย่างชัดเจน เช่น เอกสารใบปลิว แผ่นพับ และอยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องทำนุบำรุงรักษาสภาพเดิมทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องปรับปรุงและดูแลสภาพพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และเรื่องเจ้าหน้าที่ให้สามารถอธิบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และโบราณคดีให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างละเอียด

ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับปานกลาง คือ เรื่องสภาพทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เรื่องการจัดเก็บและกำจัดขยะในแหล่งท่องเที่ยว เรื่องสิ่งก่อสร้างสอดคล้องกับธรรมชาติและกลมกลืนกัน และเรื่องความเหมาะสมของที่ตั้งและจำนวนถังรองรับขยะ และอยู่ในระดับน้อย คือ เรื่องความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์น้ำ เป็นต้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง โดยเรื่องที่เห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายต้อนรับเข้าสู่แหล่งพื้นที่

ท่องเที่ยว ป้ายชี้ทางแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ รองลงมาคือ เรื่องด้านการเข้าถึงและระบบการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน ที่จอดรถ ทางเดิน เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดรับแจ้งเหตุ และเรื่องด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ร้านค้า ร้านอาหารฯ ส่วนเรื่องด้านสิ่งประกอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟ ฯลฯ เป็นอันดับสุดท้าย

2. ในการศึกษาผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นที่มี อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา ที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเห็นด้วยต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญที่เกิดขึ้น ยังอยู่ในสถานะที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมอญของตนนั้น สามารถพัฒนาต่อไปได้อีก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ไม่มีการทำประชาพิจารณ์ในการสร้างหรือปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน ควรให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดูแล ปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตน ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ประชาชนในท้องถิ่นย่อมมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากประชาชนในท้องถิ่นจะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบายการส่งเสริมและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอบ้านโป่ง เพื่อตอบสนองตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวในตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีเพิ่มมากขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตาม ควรคำนึงถึงความแตกต่างในด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างในการพัฒนา จึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและผลกระทบต่างๆ ในความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และสามารถกระตุ้นให้ร่วมมือกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาคำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อให้มองเห็นความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยนำผลมาเป็นแนวทางการแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมท่องเที่ยวรวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย

2. ควรมีการศึกษาคำปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบและปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). เอกสารประกอบการสัมมนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ไทยยุคใหม่ในเวทีโลก (อัดสำเนา)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). **เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2545**.
กรุงเทพมหานคร : กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2550). **แผนที่จังหวัดราชบุรี**. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2550, จาก
http://www.tat.or.th/travelmap.asp?prov_id=70
- จินดารักษ์ แสงกาญจนวิษ. (2534). **ขีดความสามารถทางสังคมของแหล่งท่องเที่ยว
โบราณสถานศึกษาเฉพาะ กรณีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร**.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). **โครงการวิถีทรรศน์ วิถีไทย การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูเกียรติ นพเกตุ. (2542). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏเชียงใหม่.
- เชนทร์ วิวัฒน์บวรวงศ์. (2543). **วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 5 ปี (พ.ศ.
2545 - 2549) งานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยปี 2543 ททท. 40 ปี ย้าอยู่กับที่หรือก้าว
ไปข้างหน้า**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- นาคม ชีรสวรรณจักร. (2541). **ความคิดเป็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม
- นิคม จารุมณี. (2536). **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542ก). **การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาค
วิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542ข). **เอกสารประกอบการเรียนหลักสูตรปริญญาโท: การวางแผน
ธุรกิจนำเที่ยว**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์ จำกัด.
พงศธร เกษสำลี. (2543). **วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา.เอกสารประกอบการ
สัมมนาทางวิชาการครั้งที่ 3 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย ภูมิไทย นิยมไทย**.
กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พจนา สอนศรี. (2543). **การจัดการการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน**. เอกสาร
ประกอบการสัมมนางานเทศกาลเที่ยวเมืองไทยปี 2543. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มนัส สุวรรณ. (2541). **แนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ
องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล**. โครงการการจัดการมนุษยกับสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- รุ่ง กาญจนวิโรจน์. (2541). **แผนการท่องเที่ยวปี 2542. จุลสารการท่องเที่ยว**, 17 (4)
- วรรณภา วงษ์วานิช. (2539). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพันธ์ เตชะอธิกและคณะ.(2540). **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน**.
สถาบันวิจัยและพัฒนา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาพร ทองแดง. (2547). **ศักยภาพชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยภู
ลังกา ตำบลผาช้างน้อย อำเภอโป่ง จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์, ศศ.ม.,
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ**.
เชียงใหม่ : โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- สุรศักดิ์ ขุนณรงค์. (2539). **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ :
กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม

สุวัจน์ จุฑากรณ์ และจริญญา เจริญสุกใส. (2545). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ThinkNet (2550). **แผนที่ตำบลบ้านม่วง**. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2550, จาก

http://www.hotelsguidethailand.com/home/attraction_detail.php?l=th&code=257

ภาคผนวก

**เรื่องความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ
ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมอญ ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวการบริการและการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. โปรดตอบแบบสอบถาม ทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นความลับและใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากรศาสตร์
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
 - ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลบ้านม่วง ขอขอบคุณในความกรุณาให้ความร่วมมือการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

(นางสาวกฤติยา ถ้ำทอง)

ผู้วิจัย

หลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบล

บ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชน ภาษามอญของชาวมอญ					
2. การเผยแพร่ความรู้ หรือบันทึกประวัติทางวัฒนธรรมมอญแก่คนอนุชนรุ่นหลัง					
3. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชนชาติมอญที่อาศัย สายน้ําในการสัญจรในอดีต					
4. การส่งเสริมการขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวมอญ เช่น การส่งข้าวแช่ การเล่นสะบ้า หลุมมอญ ค้าโพธิ์ ไรยทราย ฯลฯ					
5. การอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษามอญด้วยการสร้างวรรณกรรม สำหรับเยาวชน ของชาวมอญ					

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. เขตประวัติศาสตร์มีความสง่างามเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนกับงาน ศิลปกรรมและโบราณคดี					
7. ทำนุบำรุงรักษาสภาพเดิมทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนัง					
8. การอธิบายความหมายและร่องรอยประวัติศาสตร์อย่างชัดเจน เช่น เอกสาร ใบปลิว แผ่นพับ					
9. ปรับปรุงและดูแลสภาพพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ					
10. เจ้าหน้าที่ให้สามารถอธิบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และโบราณคดีให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างละเอียด					

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. สภาพทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
12. สิ่งก่อสร้างสมดุลกับธรรมชาติและกลมกลืนกัน					
13. การจัดเก็บและกำจัดขยะในแหล่งท่องเที่ยว					
14. ความเหมาะสมของที่ตั้งและจำนวนถังรองรับขยะ					
15. ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์น้ำ					

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายต้อนรับ เข้าสู่แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยว ป้ายชี้ทางแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ					
17. ด้านการเข้าถึงและระบบการสัญจรในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน ที่จอดรถ ทางเดิน					
18. ด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ร้านค้า ร้านอาหาร ฯลฯ					
19. ด้านสิ่งประกอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟ ฯลฯ					
20. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น จุดรับแจ้งเหตุ					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลบ้านม่วง
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

1. ด้านวัฒนธรรม

.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

.....
.....
.....

3. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....
.....

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณามีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามนี้

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวกฤติยา ถ้ำทอง
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 10 ถนนพฤษชาติ 6 ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110
ที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัทโอมนิ เทรดิง จำกัด
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	กรรมการผู้จัดการบริษัทโอมนิ เทรดิง จำกัด
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2549	กรรมการผู้จัดการบริษัทโอมนิ เทรดิง จำกัด
พ.ศ. 2547	เลขาฯ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 4 จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2546	เลขาฯ สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยยรนเรศวร
พ.ศ. 2545	ศศ.บ. (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง